

Raport Non-financiar Consolidat al Transelectrica 2023

Declarația persoanelor responsabile

Informațiile prezentate în cadrul Raportului Non-financiar Consolidat aferent anului 2023, conceput în conformitate cu prevederile Directivei Europene 2014/95/UE transpusă în legislația românească prin Ordinul Ministerului Finanțelor Publice numărul 1938 din 17 august 2016, dar și cu respectarea Regulamentului privind taxonomia (UE) 2020/852, oferă o imagine corectă și conformă cu realitatea asupra aspectelor non-financiare, parte a activității desfășurate, cu impact în dezvoltarea și sustenabilitatea Grupului.

Prezentul raport prezintă doar elementele de noutate față de Raportul de Sustenabilitate din anul precedent, elemente care reies din detalierea aspectelor non-financiare specifice filialelor analizate, Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale “OPCOM” SA, Societatea FORMENERG SA, Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport “Smart” SA și Societatea pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologia Informației în Rețele Electrice de Transport “TELETRANS” SA.

Directorat
Președinte
Ștefăniță
MUNTEANU

Membru
Florin Cristian
TĂTARU

Membru
Bogdan
TONCESCU

Membru
Cătălin Constantin
NADOLU

Cuprins

1. Prezentare generală.....	1
2. Descriere succintă a modelului de afaceri al entității	3
3. Descrierea politicilor adoptate pentru îndeplinirea obiectivelor societății	12
4. Sistemul de management al riscurilor	19
5. Indicatori-cheie de performanță nefinanciară relevanți pentru activitatea specifică ..	25
6. Sistemul de management al mediului	28
7. Aspecte sociale și de personal. Eliminarea discriminării și promovarea egalității de gen	32
8. Combaterea corupției și a dării de mită	35
9. Consecințele asupra schimbării climatice pe care le are activitatea societății și utilizarea bunurilor și serviciilor pe care aceasta le produce, cât și asupra angajamentelor sale în favoarea dezvoltării durabile, a luptei împotriva risipei alimentare și în favoarea luptei împotriva dicriminării și a promovării diversității	39
10. Glosar	42

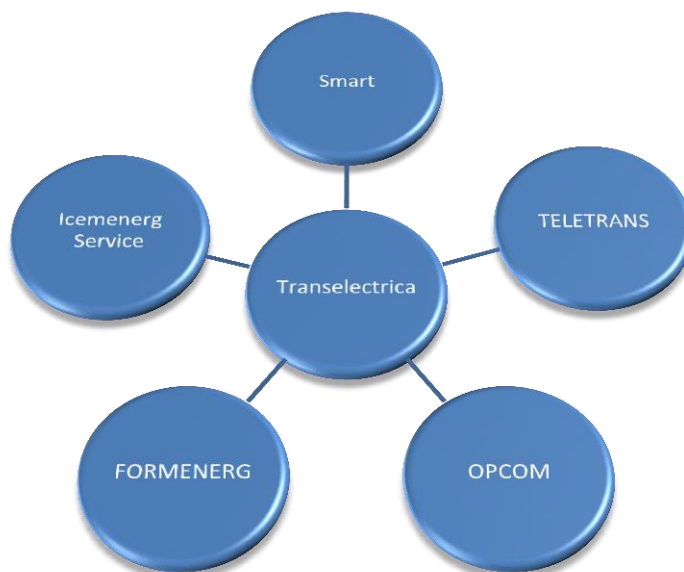
1. Prezentare generală

La data prezentului raport, Transelectrica are în componență cinci filiale, astfel:

- Societatea „Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM SA (în continuare „OPCOM”);
- Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport SMART SA (în continuare „SMART”);
- Societatea FORMENERG SA (în continuare „FORMENERG”);
- Societatea pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologia Informației în Rețele Electrice de Transport TELETRANS SA (în continuare „TELETRANS”);
- Societatea ICEMENERG-SERVICE SA (în continuare „ICEMENERG-SERVICE”).

Doar patru dintre acestea (OPCOM, FORMENERG, SMART și TELETRANS) sunt incluse în raportul non-financiar consolidat al Grupului. Ca urmare a faptului că ICEMENERG SERVICE este în stare de faliment, societatea nu face obiectul prezentului raport, întrucât impactul său este considerat nesemnificativ, fiind omisă și din rapoartele anuale consolidate ale Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” SA (în continuare „Transelectrica”, „Compania”).

În consecință, exceptând secțiunea de prezentare, vor fi luate în considerare pentru următoarele puncte doar cele patru societăți importante din cadrul Grupului.

Trebuie menționat faptul că raportul non-financiar consolidat prezintă doar elemente de noutate față de Raportul de Sustenabilitate din anul precedent, elemente care reies din detalierea aspectelor nefinanciare specifice filialelor OPCOM, SMART, TELETRANS și FORMENERG. În același timp, nivelul de detaliu al informațiilor oferite pentru fiecare societate în parte se află în relație de directă proporționalitate cu dimensiunea avută de activitățile întreprinse în legătură cu subiectul supus discuției.

• **OPCOM** a fost înființată în anul 2000, în baza Hotărârii de Guvern nr. 627/13.07.2000 *privind reorganizarea Companiei Naționale de Electricitate - S.A.*, fiind o societate pe acțiuni, filială cu personalitate juridică a Transelectrica (Operatorul de transport și de sistem din România).

• **SMART** a fost înființată în anul 2001, prin Hotărârea de Guvern nr. 710/19.07. 2001 *privind înființarea filialei Societatea Comercială pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport S.C. „Smart” S.A. prin reorganizarea unor activități din cadrul Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” S.A.*

• **FORMENERG** a fost înființată prin Hotărârea AGA Transelectrica nr. 33/19.11.2001, prin externalizarea activității Sucursalei de Formare și Perfecționare a Personalului din Sectorul Energetic și are ca obiect principal de activitate asigurarea serviciilor de formare profesională, respectiv, inițierea, calificarea, perfecționarea, specializarea, recalificarea în diverse domenii. Ca obiect secundar de activitate, **FORMENERG** oferă servicii de cazare în hostelul propriu, care este autorizat de Autoritatea Națională pentru Turism la categoria 3 stele (***) prin Certificatul de Clasificare nr. 9596/6526 din 19.02.2018, atât pentru cursanții propria, cât și pentru turiști, desfășurând relații contractuale cu diferiți beneficiari și agenții de turism.

• **TELETRANS** a fost înființată prin Hotărârea AGA Transelectrica nr. 13/04.12.2002 și îndeplinește funcția de operator de telecomunicații și tehnologia informației, asigurând servicii specifice pentru Transelectrica și pentru piața de telecomunicații.

TELETRANS are în componența sa un număr de 4 Agenții și 3 Centre, care sunt structuri fără personalitate juridică, a căror activitate este coordonată centralizat.

TELETRANS asigură servicii de monitorizare, operare, mentenanță a sistemelor IP (informatică de process), TC și TI, instalări și puneri în funcțiune de echipamente, sisteme și programe, elaborare și dezvoltare software, asistență tehnică, consultanță, formare personal, elaborare studii și alte servicii în domeniul IP, TC și TI pentru **TELETRANS** și pentru piața liberalizată de telecomunicații din România.

• **ICEMENERG SERVICE**

În anul 2004, prin Hotărârea de Guvern nr. 2294/2004 *privind aprobarea transferului pachetului de acțiuni deținut de Societatea Comercială Filiala "Institutul de Cercetări și Modernizări Energetice - ICEMENERG" - S.A. București la Societatea Comercială Filiala "ICEMENERG-SERVICE" - S.A. București către Compania Națională de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" - S.A.*, s-a aprobat reorganizarea ICEMENERG SERVICE ca filială a Transelectrica, deținută integral de aceasta. În prezent, Societatea se află în stare de faliment.

2. Descriere succintă a modelului de afaceri al entității

SMART

Principala activitate desfășurată de societate este efectuarea de revizii și reparații la echipamentele primare din rețelele electrice, remedierea incidentelor la instalații electrice, prestări de servicii în domeniul energetic, microproducție de echipamente electrice.

Complementar, societatea poate desfășura și alte activități conexe pentru susținerea obiectului principal de activitate, în conformitate cu legislația în vigoare și cu statutul propriu, în condițiile funcționării în siguranță a Sistemului Energetic Național.

SMART are în componență opt sedii secundare cu statut de sucursală, fără personalitate juridică.

SMART are organizat Serviciul Audit Intern, Compartimentul Control Financiar de Gestiune și Compartimentul Management Integrat Calitate, Mediu SSM - Control Managerial Intern.

Aceste servicii și compartimente au implementat controlul managerial intern al Societății. Controlul intern al **SMART** are rolul de a verifica conformitatea cu legislația în vigoare, aplicarea deciziilor luate de conducerea societății, buna funcționare a activității interne a societății, fiabilitatea informațiilor financiare, eficacitatea operațiunilor societății, utilizarea eficientă a resurselor, prevenirea și controlul riscurilor de a nu se atinge obiectivele fixate. Controlul intern cuprinde o definiție clară a responsabilităților, resurselor și proceduri adecvate, modalități și sisteme de informare, instrumente și practici corespunzătoare, precum și difuzarea internă de informații pertinente fiabile, a căror cunoaștere permite fiecăruia să-și exercite responsabilitățile.

SMART are proiectat, documentat și implementat un Sistem Integrat de Management al calității, mediului, securității și sănătății în muncă în conformitate cu cerințele următoarelor standarde de referință:

- ISO 9001:2015 „Sisteme de management al calității. Cerințe” - pentru calitate;
- ISO 14001:2015 „Sisteme de management de mediu. Specificații și ghid de utilizare” - pentru mediu;
- OHSAS 18001:2007 „Sisteme de management al sănătății și securității ocupaționale”- pentru securitatea muncii.

Sistemul de Management Integrat calitate-mediu-securitate și sănătate în muncă este certificat de către SRAC și IQNet având certificatele nr.1111/21.12.2017 pentru ISO 9001:2015, nr. 112/21.12.2017 pentru ISO 14001:2015 și nr.139/21.12.2017 pentru OHSAS 18001:2007, valabile până la data de 21.12.2020, cu supravegheri anuale. Prin sistemul integrat de management, societatea garantează clienților că serviciile prestate sunt cel puțin conforme cu cerințele specificate.

De asemenea, **SMART** a obținut autorizarea, din partea CNCAN, pentru sistemul de management al calității în domeniul nuclear și anume: Autorizația nr.21-070 pentru furnizare de servicii destinate instalațiilor nucleare, valabilă până la data de 21.12.2023 conform Ordinilor președintelui CNCAN nr. 65, 66, 71, 72/2003.

SMART este atestată de către Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei pentru următoarele tipuri de lucrări:

- A3 - încercări de echipamente și instalații electrice în vederea certificării conformității tehnice a centralelor electrice în raport cu normele tehnice aplicabile:
 - Atestat nr. 15264/4.11.2019 valabil pe termen nelimitat cu vizele de rigoare.
- D1 - proiectare de linii electrice aeriene și subterane cu orice tensiuni nominale standardizate:
 - Atestat nr. 15265/4.11.2019 valabil pe termen nelimitat cu vizele de rigoare.
- D2 - executare de linii electrice aeriene și subterane cu orice tensiuni nominale standardizate:
 - Atestat nr. 15266/4.11.2019 valabil pe termen nelimitat cu vizele de rigoare.
- E1 - proiectare de posturi de transformare, stații electrice și de instalații aparținând părții electrice a centralelor cu orice tensiuni nominale standardizate:
 - Atestat nr. 15267/4.11.2019 valabil pe termen nelimitat cu vizele de rigoare.

- E2 - executare de posturi de transformare, stații electrice și de lucrări la partea electrică a centralelor cu orice tensiuni nominale standardizate:
 - Atestat nr. 15268/4.11.2019 valabil pe termen nelimitat cu vizele de rigoare.

SMART deține un laborator de încercări de tip multi-site, acreditat RENAR. Sunt acreditate un număr de 78 încercări electrice și de analize fizico-chimice ale materialelor electroizolante.

Societatea deține și autorizații emise de MAI-IGSU pentru următoarele activități:

- instalare și întreținere a sistemelor și instalațiilor de limitare și stingere a incendiilor, cu excepția celor care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră, autorizația nr.5501/08.02.2016 acordată pe o perioadă nedeterminată;
- instalare și întreținere a sistemelor și instalațiilor de semnalizare, alarmare și alertare în caz de incendiu, autorizația nr.5502/08.02.2016 cu valabilitate nedeterminată;
- proiectarea sistemelor și instalațiilor de semnalizare, alarmare și alertare în caz de incendiu, autorizația nr.6599/10.01.2017 cu valabilitate nedeterminată;
- proiectarea sistemelor și instalațiilor de limitare și stingere a incendiilor, autorizația nr.7087/08.06.2017 acordată pe o perioadă nedeterminată.

SMART este atestată pentru activitatea de exploatare forestieră de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor având atestatul seria D nr. 1313/28.07.2022 valabil până în 31.07.2024.

Obiectivul prioritar și preocuparea permanentă a fiecărui angajat este satisfacerea cerințelor și așteptărilor clienților, executând lucrări în condiții de calitate, siguranță, promptitudine, eficiență, protejare a mediului înconjurător și asigurare a securității și sănătății în muncă a personalului, atât pentru a păstra încrederea clienților actuali cât și pentru a câștiga potențiali clienți.

SMART a fost înființată cu scopul realizării serviciilor de întreținere și reparații a instalațiilor Transelectrica.

În perioadele de minim de activitate pentru mentenanță minoră, resursele trebuie redistribuite cât mai flexibil către alte activități și contracte, cu scopul de a optimiza gradul de utilizare a resurselor și reducerea costurilor fixe.

SMART trebuie să asigure cu prioritate resursele necesare pentru activitatea de mentenanță a RET, potrivit misiunii stabilite la înființarea Societății. În acest context, este important de subliniat că activitatea contractată suplimentar, pentru acoperirea cât mai bună a resurselor disponibile, aduce la rândul ei o serie de restricții în alocarea resurselor. Activitatea suplimentară a societății trebuie desfășurată astfel încât resursele disponibile alocate să nu afecteze activitatea de bază.

Gradul de utilizare al resurselor distribuite în diverse puncte de lucru este diferit, funcție de condițiile specifice ale RET în zona respectivă.

Volumul activităților care reclamă retrageri din exploatare în RET este limitat de respectarea condițiilor de siguranță specifice SEN. Astfel, condiția de asigurare cu prioritate a resurselor necesare pentru mentenanță minoră a RET poate fi mai ușor îndeplinită dacă majoritatea activităților complementare se desfășoară tot în RET.

La 31 decembrie 2023, acțiunile de la nr. 1 la nr. 3.852.860, respectiv 100% din acțiuni sunt deținute de către acționarul unic Transelectrica, cu sediul în București, B-dul Ghe. Magheru, nr. 33, Sector 1, înregistrată la Registrul Comerțului sub numărul J40/8060/2000, CUI 13328043.

FORMENERG

Cu o experiență de peste 50 de ani în activitatea de formare profesională, **FORMENERG** oferă cursuri în domenii variate: MBA, management, marketing, finanțe, contabilitate, legislație, informatică, calitate, mediu, sănătate și securitate ocupațională, construcții, strategie energetică, comunicație, resurse umane, limbi străine, fonduri europene, achiziții publice, cursuri tehnice, cursuri specifice sectorului energetic.

Obiectul principal de activitate al **FORMENERG** îl constituie prestarea de servicii de formare profesională, respectiv, inițierea, calificarea, perfecționarea, specializarea, recalificarea în diverse domenii.

Ca obiect secundar de activitate, **FORMENERG** oferă servicii de cazare în hostelul propriu, care este autorizat de Autoritatea Națională pentru Turism la categoria 3 stele (***) prin Certificatul de Clasificare nr.9596/6526 din 19.02.2018, atât pentru cursanții proprii, cât și pentru turiști, desfășurând relații contractuale cu diferiți beneficiari și agenții de turism.

La nivelul anului 2023, coordonatele principale ale activității **FORMENERG** au constat în:

- derularea activității de instruire;
- lansarea de cursuri noi;
- autorizarea/reautorizarea cursurilor;
- participarea la licitații ce au ca obiect formarea profesională;
- îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a societății;
- rebranding Hotel TINERETULUI 3 stele;
- închirierea sălilor de curs și a altor spații.

În cadrul activității **FORMENERG** propune trei tipuri de programe de formare, fiecare cu specificul său care pot fi susținute individual sau integrat (blended learning).

Cursul poate îmbrăca diferite forme (teoretice, practice, mixte) sau tipuri (calificare, specializare, perfecționare) și se poate derula atât on-line (platforma Zoom, platforma Microsoft Teams), cât și cu prezența la sala de curs (la sediul **FORMENERG** la sediul beneficiarului sau în alte locații).

Cursurile prezentate pe domenii în Oferta de servicii **FORMENERG** sunt propuse atât de lectorii interni ai Societății, cât și de lectorii atrași, cadre universitare sau practicieni din diverse domenii.

De asemenea, se urmăresc zilnic ofertele privind achiziția de servicii de formare profesională, apărute pe site-ul SEAP și pe site-urile proprii ale firmelor potențiali clienți.

Punând clientul pe primul plan și cunoscut fiind faptul că **FORMENERG** oferă clienților atât servicii de instruire cât și de cazare, **FORMENERG** investește în mod constant în menținerea și îmbunătățirea bazei-materiale prin lucrări de modernizare a infrastructurii existente (hotel, săli de curs, birouri, grupuri sanitare etc.).

La nivelul anului 2023, printr-un amplu proces de rebranding al serviciilor de cazare oferite, **FORMENERG** a câștigat capital de imagine, investind în dezvoltarea infrastructurii.

Astfel, plusvaloarea adusă de calitatea serviciilor oferite de noul Hotel TINERETULUI, se regăsește atât în creșterea gradului de satisfacție a clienților.

Serviciile de cazare pot fi accesate direct sau telefonic la recepția hostelului non-stop sau prin sisteme online de rezervări pe care societatea își promovează aceste servicii (Booking.com, Travelro.ro, Travelminit.ro etc.).

De asemenea, **FORMENERG** are implementat propriul sistem Inbooking prin care clienții pot rezerva servicii de cazare.

Un alt serviciu oferit clienților este reprezentat de închirierea sălilor de curs. Acest serviciu se promovează permanent pe site-ul www.formenerg.ro.

OPCOM

OPCOM își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale OUG nr.153/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022 – 31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei și modificarea OUG nr.119/2022 pentru modificarea și completarea OUG nr.27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022 – 31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, ale legislației

secundare emise și aprobate de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei (ANRE), precum și în conformitate cu prevederile condițiilor licențelor acordate de ANRE - Licența pentru administrarea piețelor centralizate pentru energie electrică nr. 407 și Licența pentru administrarea piețelor centralizate în sectorul gazelor naturale nr. 2270, respectiv cu prevederile Deciziei nr. 2085/11.12.2019 (anterior Decizia 2515/14.12.2015) a Președintelui ANRE conform căreia **OPCOM** a fost nominalizat în calitate de „operator al pieței de energie electrică desemnat” (OPEED) pentru exercitarea sarcinilor de cuplare pe orizonturile PZU și al PI, pentru zona de ofertare România, în sensul prevederilor Regulamentului (UE) 2015/1222 al Comisiei de stabilire a unor linii directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor.

Activitatea și dezvoltarea **OPCOM** sunt realizate astfel încât să se asigure îndeplinirea de către societate a obiectivelor și responsabilităților care îi revin în conformitate cu programul de guvernare, strategia energetică națională, memorandumurile și deciziile guvernamentale, acordurile asumate de statul român față de instituțiile financiare internaționale. În același timp, în activitatea și dezvoltarea sa, **OPCOM** se conformează prevederilor legislației europene cu aplicabilitate corespunzătoare rolului și responsabilităților sale (printre altele, Regulamentul (UE) nr. 2015/1222 de stabilire a unor linii directe privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, Regulamentul (UE) nr. 2011/1227 al Parlamentului European și al Consiliului privind integritatea și transparența pieței angro de energie și Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1348/2014 al Comisiei privind raportarea de date, pentru punerea în aplicare a articolului 8, alineatele (2) și (6) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind integritatea și transparența pieței angro de energie, precum și cu Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului, din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE, alți termeni, condiții și metodologii elaborate conform regulamentelor europene relevante.

Rezultatele obținute, expertiza complexă acumulată și performanța dovedită în întreaga sa perioadă de funcționare îndreptățesc a se concluziona că **OPCOM** reprezintă o componentă fundamentală necesară a pieței de energie din România, experimentată în aplicarea celor mai bune practici europene.

OPCOM are un profil de activitate și un domeniu de responsabilitate specifice în cadrul pieței de energie, în îndelungata sa activitate având un parcurs de funcționare sigură, continuă și corectă, precum și o dezvoltare dinamică, durabilă și echilibrată. Pentru **OPCOM**, o preocupare permanentă este dedicată diversificării portofoliului de produse și susținerii integrării pieței românești de energie în piața unică europeană, aplicând cele mai bune practici europene și punând la dispoziția participanților servicii de înaltă calitate, produse variate, în condiții de deplină echidistanță și transparență, precum și în conformitate cu prevederile legislației primare și secundare naționale, precum și ale legislației europene.

Principalele responsabilități ale **OPCOM** sunt:

- exercitarea funcției de organizator și administrator al Pieței pentru Ziua Următoare pentru energie electrică, respectiv de operator al pieței de energie electrică desemnat de ANRE pentru a îndeplini sarcini referitoare la cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare;
- exercitarea funcției de organizator și administrator al Pieței Intrazilnice pentru energie electrică, respectiv de operator al pieței de energie electrică desemnat de ANRE pentru a îndeplini sarcini referitoare la cuplarea unică a piețelor intrazilnice;
- exercitarea funcției de organizator și administrator al Piețelor contractelor bilaterale de energie electrică, respectiv:
 - Piața centralizată a Contractelor Bilaterale de energie electrică –modalitatea de tranzacționare a contractelor prin licitație extinsă și utilizarea produselor care să asigure flexibilitatea tranzacționării; Negociere Continuă; Contracte de Procesare;

- Pieței Centralizate cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică;
 - Piața centralizată a Contractelor Bilaterale de energie electrică modalitatea de tranzacționare conform căreia contractele sunt atribuite prin negociere continuă
 - Piața centralizată pentru serviciul universal;
 - Piața de energie electrică pentru Clienții Finali Mari;
 - Piața centralizată destinată atribuirii contractelor de energie electrică pentru perioade lungi de livrare;
- exercitarea funcției de organizator și administrator al Pieței centralizate pentru energia electrică din surse regenerabile susținută prin certificate verzi;
- exercitarea funcției de organizator al Pieței de Certificate Verzi, de administrator al Pieței Centralizate Anonime Spot de Certificate Verzi, Piața Centralizată pentru Contracte Bilaterale pentru Certificate Verzi și al Registrului de Certificate Verzi;
- exercitarea funcției de organizator și administrator al piețelor produselor standardizate pe termen scurt de gaze naturale:
 - Piața pentru Ziua Următoare
 - Piața Intrazilnică de Gaze Naturale;
- exercitarea funcției de organizator și administrator al piețelor produselor standardizate pe termen mediu și lung de gaze naturale:
 - Piața centralizată a contractelor bilaterale de gaze naturale – modalitatea de tranzacționare prin licitație și negociere continuă
 - Piața centralizată a contractelor bilaterale de gaze naturale – modalitatea de tranzacționare prin licitație și negociere publică
 - Piața centralizată a contractelor bilaterale de gaze naturale – modalitatea de tranzacționare de tip OTC;
- exercitarea funcției de organizator și administrator al pieței produselor flexibile pe termen mediu și lung de gaze naturale;
- exercitarea funcției de achizitor unic în cadrul Mecanismului de achiziție centralizată de energie electrică (MACEE), în baza OUG nr.153/11.11.2022 pentru modificarea și completarea OUG nr.27/18.03.2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022 – 31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, aprobată prin Legea nr.206/07.07.2023.
- exercitarea funcției de Operator de Decontare, prin efectuarea operațiunilor de încasări/plăți/garantare/compensare pentru Piața pentru Ziua Următoare de energie electrică, respectiv de gaze naturale, precum și pentru Piața Intrazilnică de energie electrică, respectiv de gaze naturale;
- pentru perioada de livrare anterioară lunii octombrie 2023, stabilirea pentru fiecare interval de decontare a obligațiilor de plată și a drepturilor de încasare pentru tranzacțiile realizate de participanții la Piața de Echilibrare de energie electrică (PE), a penalităților pentru energia de echilibrare nelivrată la comandă de dispecer, a prețurilor finale unice de dezechilibru, respectiv a prețurilor finale de deficit, respectiv prețurilor finale de deficit și de excedent, a dezechilibrelor cantitative și valorice ale Părților Responsabile cu Echilibrarea (PRE) a veniturilor/costurilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului, precum și redistribuirea acestora, pe baza valorilor măsurate aprobate transmise de operatorul de măsurare a energiei electrice al pieței angro, precum și efectuarea tuturor recalculărilor solicitate de Transelectrica urmare a retransmiterii unor date corectate.
- exercitarea funcției de Operator de Decontare, prin efectuarea operațiunilor de încasări/plăți/garantare/compensare pentru Mecanismul de achiziție centralizată a energiei electrice, în baza OUG nr. 153 din 11.11.2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 27 din 18 martie 2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022 - 31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei;

- activitatea de supraveghere a funcționării piețelor administrate;
- colectarea și publicarea datelor statistice despre piață, conform prevederilor Legii energiei electrice și gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare;
- mecanism de Raportare Înregistrat (RRM);
- implementarea, administrarea și dezvoltarea infrastructurii informatice și de telecomunicații necesară susținerii activităților prezentate anterior;
- îndeplinirea responsabilităților ce îi revin în calitate de Operator de Servicii Esențiale conform Legii nr. 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice;
- participant activ în cadrul pieței europene de energie a cărei țintă este crearea pieței unice europene.

În ceea ce privește integrarea în mecanismele pieței unice europene a energiei electrice, **OPCOM**, împreună cu celelalte entități naționale implicate, trebuie să asigure implementarea cadrului, mecanismelor și tehnologiilor reprezentând elemente ale soluțiilor europene de cuplare unică a piețelor pentru orizonturile ziua următoare și intrazilnic transfrontalier.

OPCOM este implicat direct în ansamblul eforturilor europene dedicate creării pieței unice de energie electrică, fiind deplin integrat și angajat într-o suită de cooperări în plan european și regional corespunzătoare profilului său, fiind puternic ancorat în eforturile europene dedicate acestui obiectiv:

- **OPCOM** este deplin integrat și angajat în procesul de implementare atât a SDAC cât și a SIDC (Single Intra-Day Coupling), implicând cadrul contractual aferent, activitățile de dezvoltare, implementare și operaționale și în asigurarea îndeplinirii sarcinilor care îi revin în conformitate cu Regulamentul menționat, considerând calitatea sa de OPEED pentru cele două orizonturi de tranzacționare;
- începând din data de 19.11.2014 Piața pentru Ziua Următoare de energie electrică din România, administrată de **OPCOM**, a funcționat în regim cuplat ("4M MC") cu piețele similare din Republica Cehă, Slovacia și Ungaria, pe baza soluției de cuplare PCR (Cuplarea prin preț a Regiunilor, PCR - Price Coupling of Regions), soluție europeană de cuplare a piețelor utilizată totodată la nivelul întregii regiuni MRC (Multi-Regional Coupling, Cuplarea Multi-Regională a Piețelor, cuplarea prin preț a mai multor regiuni: CWE, SWE, IBWT, Nordic, GB etc.) și care, odată cu aprobarea Planului OCP de către autoritățile naționale de reglementare europene, a devenit soluția aplicată pentru crearea și operarea SDAC (Single Day-Ahead Coupling, Cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare). În data de 17 iunie 2021 a avut loc lansarea cu succes a proiectului de cuplare intermediară pe bază de NTC a piețelor din Germania, Austria, Polonia și statele cuprinse în cuplarea 4M MC (Proiectul DE-AT-PL-4M MC, Interim Coupling) cu restul regiunii cuplate europene, urmare a solicitării adresate de autoritățile naționale de reglementare din statele implicate în vederea inițierii unui proiect pentru acest obiectiv, continuând astfel demersurile de dezvoltare a integrării piețelor de energie electrică pentru ziua următoare și asigurând atingerea fazei durabile a SDAC, obiectivul final fiind cuplarea pe baza fluxurilor maxime (FB MC – Flow-Based Market Coupling). Procesul de integrare a tuturor granițelor României, interne UE, a continuat prin integrarea cu succes a graniței România – Bulgaria în mecanismul european de cuplare prin licitație implicită, prin implementarea proiectului de cuplare a piețelor de energie electrică pentru ziua următoare din România și Bulgaria, lansarea în funcționare comercială realizându-se cu succes în data de 27.10.2021.

În data de 6 iunie 2022 a avut loc lansarea cu succes a proiectului de cuplare pe baza fluxurilor maxime, CORE FB MC, soluția țintă pentru cooperare integrată în piața unică europeană SDAC (Single Day-Ahead Coupling) ce cuprinde ca parte integrantă și granița România – Bulgaria considerate graniță externă CORE.

Se face precizarea că **OPCOM** este membru deplin al proiectului dedicat dezvoltării soluției de cuplare a piețelor pentru ziua următoare - Cuplarea prin Preț a Regiunilor (PCR - Price Coupling of Regions), respectiv de coproprietar al soluției alături de EPEX SPOT, GME, OMIE, Nord Pool EMCO, OTE, TGE, HEnEx și Nasdaq;

- **OPCOM**, în calitate de coproprietar al activelor PCR, a asigurat și asigură în continuare, furnizarea serviciului de cuplare (atât de implementare a infrastructurii, cât și servicii operaționale ulterior implementării) către OKTE (OPEED desemnat în Slovacia), în cadrul cooperării Interim Coupling (și anterior acestui proiect în cadrul 4M MC) și continuă și în cadrul proiectului de cuplare pe baza fluxurilor maxime, Core FB MC;
- în ceea ce privește integrarea în SIDC, începând cu data de 19 noiembrie 2019, Piața Intrazilnică de energie electrică din România funcționează cuplat, SIDC incluzând actualmente piețele intrazilnice cu tranzacționare continuă din 24 de țări europene: Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Italia, Ungaria, Letonia, Lituania, Luxemburg, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania și Suedia. Pe ambele granițe ale României implicate în SIDC a fost implementată tranzacționarea produselor de 15 minute;
- în calitate sa de OPEED, **OPCOM** participă la punerea în aplicare a prevederilor Regulamentului (UE) 2015/1222 cu aplicabilitate pentru cuplarea piețelor pe aceste orizonturi. Se precizează faptul că, în această calitate, **OPCOM** participă la cooperarea tuturor OPEED europene, în sarcinile comune ce revin operatorilor desemnați să participe în mecanismele de cuplare pe orizonturile piața pentru ziua următoare și piața intrazilnică în procesul de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2015/1222, inclusiv în contextul cooperării multi-partite europene dedicate pregătirii și implementării cuplării unice europene pe cele două orizonturi menționate. Din perspectiva continuării dezvoltării cuplării piețelor de energie electrică pe termen scurt, **OPCOM** este implicat în procesul de introducere a posibilității de tranzacționare a produselor de 15 minute pe Piața pentru ziua următoare planificat pentru implementare la începutul anului 2025, precum și a implementării licitațiilor intrazilnice în vederea stabilirii prețului capacității în cadrul SIDC, planificat a fi lansat la mijlocul anului 2024;
- în contextul raportării prevăzută de Regulament, **OPCOM** a fost calificat de către ACER ca Mecanism de Raportare Înregistrat, în vederea raportării ofertelor și tranzacțiilor stabilite de participanții la piața angro de energie din România. De asemenea, **OPCOM** este implicat, din perspectiva Regulamentului (UE) 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie europeană, în grupurile de lucru organizate de ACER (Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei), pentru implementarea acestui Regulament (Forumul de supraveghere a pieței și Grupurile create ad-hoc pentru definirea normelor/orientărilor de aplicare).

Pentru a garanta către terți și autoritățile implicate calitatea serviciilor furnizate în baza licențelor deținute, **OPCOM** aplică un Sistem de management al calității certificat de Lloyd's Register Quality Assurance, conform ISO 9001 – SR EN ISO 9001. Totodată, pentru a garanta securitatea, confidențialitatea și disponibilitatea informațiilor părților interesate, **OPCOM** aplică un Sistem de Management al Securității Informației certificat de Lloyd's Register LRQA, conform ISO/IEC 27001– SR ISO/IEC 27001. De asemenea, în contextul Legii nr 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice, **OPCOM** a fost înscris, prin Deciza CERT-RO nr. 5018/II/A din 15.02.2021, în Registrul Operatorilor de Servicii Esențiale pentru sectorul Energie, subsectoarele Electricitate și Gaze Naturale.

Performanța și participarea atât în plan național, cât și în context operațional specific cuplării piețelor, prezența sa regională și europeană în cadrul preocupărilor și proiectelor având ca obiectiv final aducerea la nivel funcțional a pieței unice pan-europene, corectitudinea, stabilitatea și performanța evoluției sale, sunt factori care determină ca **OPCOM** să reprezinte o componentă fundamentală în plan strategic pentru sectorul energetic din România, un vector de stabilitate și bunăstare socială.

TELETRANS

TELETRANS operează o infrastructură de transport bazată pe suport de fibră optică NZ-DSF (ITU-T G665), inclusă în conductoarele de protecție ale liniilor electrice aeriene de 220kV și 400kV (OPGW).

Acoperirea geografică a infrastructurii este națională și are o lungime de aproximativ 5.000 de km, având mai mult de 150 de noduri de transmisiuni și acces la rețeaua de fibră optică, cu puncte de prezență în 35 de reședințe de județ, legături crossborder în regiune (Ungaria, Bulgaria și Serbia) și o rețea structurată. Această rețea este în extindere, atât prin apariția de noi link-uri, datorită apariției de noi stații de transformare, cât și prin construirea în viitor de noi legături crossborder (cu Republica Moldova și cu Turcia).

Cea mai mare parte a activității **TELETRANS** este reprezentată de prestarea de servicii IT&C pentru Transelectrica - peste 95% din cifra de afaceri a companiei, restul fiind reprezentat de prestarea de servicii pentru alți clienți, denumiți generic "clienți terți".

Prestarea serviciilor către Transelectrica se realizează pe baza contractelor pentru asigurarea serviciilor de informatică și telecomunicații pentru compania - mamă, care reglementează furnizarea de servicii de tip SLA (asigurarea disponibilității sistemelor și echipamentelor de informatică și telecomunicații), precum și servicii pe bază de comandă, pentru activități nerepetitive, atunci când acestea apar. Principalele categorii de servicii prestate sunt:

- servicii de informatică de proces, care constau în administrarea și mentenanța sistemelor de informatică de proces ale Companiei (culegere date prin RTU sau CCP, sistemul EMS/SCADA, teleprotecții, nodul ENTSO-E, piața de echilibrare);
- servicii de telecomunicații care deservește prioritar activitatea Operatorului de Sistem – Dispeceratul Energetic Național (transmisii de date aferente informaticii de proces, telefonie operativă) și asigură infrastructura de comunicații (date – voce), aferente activității manageriale a Transelectrica, precum și altor sisteme informatice;
- servicii de tehnologia informației, care asigură întreaga gamă de servicii de administrare, mentenanță, securitate cibernetică, Internet, networking aferente tuturor sistemelor informatice care nu fac parte din categoria informaticii de proces.

În cadrul serviciilor prestate de **TELETRANS** către Transelectrica, o categorie aparte o reprezintă cele care vizează activitatea Dispeceratului Energetic Național - DEN. Caracterul strategic al activității DEN s-a extins și asupra serviciilor IT&C, fiind vizată asigurarea unui grad de disponibilitate mărit și asigurarea serviciilor în regim de 24 ore pe zi/7 zile pe săptămână. În vederea asigurării continuității acestor servicii, **TELETRANS** și-a organizat activitatea în mod corespunzător, având personal dedicat în fiecare sediu UNO DEN (atât la Dispeceratul Energetic Național, cât și la Dispeceratele Energetice Teritoriale), având în aceste locații ture de permanență.

TELETRANS a participat constant la proiectarea, implementarea și administrarea sistemelor de informatică de proces și a sistemelor de telecomunicații aferente și lucrează în strânsă colaborare cu personalul DEN, care operează sistemele EMS/SCADA și pe cel al Pieții de Echilibrare și Nodul ENTSO-E.

Prestarea serviciilor către clienții terți se realizează prin încheierea de contracte/comenzi pentru următoarele categorii de servicii/lucrări:

1. servicii recurente (cu facturare lunară), incluzând subcategoriile:
 - servicii de colocare furnizate în spații proprii **TELETRANS** cu destinația de „data room”;
 - alte servicii (mentenanță/management echipamente, As no etc.).
2. servicii non-recurente (cu facturare „one-time”, după punerea în funcțiune a serviciilor contractate), incluzând subcategoriile:
 - proiecte complexe (SCADA-Tc, rețehnologizări de stații electrice etc.);
 - comenzi de la terți pentru servicii/lucrări de telecomunicații (lipituri, măsurători etc.);

În derularea contractelor cu CNTEE Transelectrica și clienții terți, prestația **TELETRANS** s-a încadrat constant în parametrii de calitate solicitați, asigurând:

- nivelul maxim de SLA (99,98%);
- evitarea, prin soluții adecvate de back-up, a producerii unor avarii majore care să ducă la indisponibilitatea unor sisteme majore;
- soluțiile tehnice care să asigure continuitatea activității în situații dificile;

- dezvoltarea pe bază de comandă a unor aplicații software care au fost necesare în activitatea companiei - mamă;
- integrarea unor sisteme informatice importante.

3. Descrierea politicilor adoptate pentru îndeplinirea obiectivelor societății

SMART

SMART dorește să-și consolideze poziția pe piața serviciilor din domeniul instalațiilor electrice, inclusiv pentru cele din domeniul nuclear, atât pe plan intern, cât și extern, prin diversificarea activității.

Activitatea **SMART** se desfășoară în condițiile integrării Sistemelor de Management ale Calității, Mediului, Securității și Sănătății în Munca, control managerial (SIM). În acest sens, managementul de la cel mai înalt nivel stabilește anual Politica în domeniul SIM a societății ca parte integrantă a strategiei generale și are în vedere acțiunea planificată, eficientă și susținută, orientată spre funcționarea Sistemului integrat de management în întreaga structură și în toate activitățile sale, inclusiv în cele economice. În cadrul politicii sunt stabilite obiectivele generale din care derivă obiectivele specifice care se stabilesc la nivel de entitate organizatorică. Acestea sunt măsurabile și realizabile astfel încât evaluarea îndeplinirii lor să fie realizată cu ușurință. Evaluarea acestora se face în cadrul ședințelor anuale de analiză de management. În urma acestor analize rezultă o nouă planificare a obiectivelor precum și un program de îmbunătățire a activității.

Obiectivul prioritar și preocuparea permanentă a fiecărui angajat este satisfacerea cerințelor și așteptărilor clienților noștri, executând lucrări în condiții de calitate, siguranță, promptitudine, eficiență, protejare a mediului înconjurător și asigurare a securității și sănătății în muncă a personalului, atât pentru a păstra încrederea clienților actuali cât și pentru a câștiga potențiali noi clienți.

Obiectivele generale asumate ale SMART sunt:

- dezvoltarea și îmbunătățirea continuă a activității de bază; îmbunătățirea performanțelor financiare;
- asigurarea satisfacerii celor mai exigente cerințe ale clienților, inclusiv pentru domeniul nuclear, prin realizarea de servicii de calitate, la termenele stabilite prin contracte, cu respectarea reglementărilor tehnice în vigoare și prin monitorizarea acestora;
- îmbunătățirea continuă a performanțelor și eficacității Sistemului Integrat de Management al Calității, Mediului, Securității și Sănătății în Muncă, certificat de SRAC și IQNet pe domeniul clasic și autorizat de CNCAN pentru activitățile din domeniul nuclear;
- creșterea performanței de mediu prin prevenirea și combaterea poluării, limitarea efectelor negative asupra mediului, acționând în mod deosebit asupra aspectelor semnificative de mediu;
- creșterea performanței de siguranță și securitate în muncă în vederea reducerii riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională pentru toate persoanele participante la procesul de muncă;
- conformarea cu cerințele legale și alte cerințe;
- îmbunătățirea nivelului de pregătire profesională a întregului personal prin perfecționare, instruire și conștientizare;
- recertificarea SRAC și IQNet a Sistemului Integrat de Management, conform standardelor ISO 9001 ISO 14001 ediția din 2015 și OHSAS 18001:2007;
- menținerea atestării ANRE a societății și a personalului;
- reautorizarea CNCAN pentru activități de construcții montaj și pentru furnizarea de servicii destinate instalațiilor nucleare;
- îmbunătățirea sistemului de control managerial intern. Obiectivele generale se transpun în obiective specifice la nivelul entităților organizatorice (sucursale, direcții, centre, ateliere, servicii, birouri, compartimente etc.), cuantificabile și măsurabile, astfel încât să se eficientizeze aportul acestora la îndeplinirea indicatorilor globali ai **SMART**.

OPCOM

a. Strategia globală de dezvoltare a OPCOM pentru perioada 2023-2025

Strategia globală de dezvoltare pentru perioada 2023-2025 a **OPCOM** este bazată pe următoarele principii generale:

- i. întreprinderea acțiunilor necesare pentru îndeplinirea misiunii **OPCOM** de furnizare a prețurilor de referință pentru energie electrică și a semnalelor de preț la termen pentru energie electrică și gaze naturale și asigurarea condițiilor de piață în ansamblul lor, menite să crească transparența și integritatea generală a pieței angro de energie din România, sprijinind procesul de dezvoltare sustenabilă a pieței de energie din România;
- ii. dezvoltarea acelor mecanisme de piață pentru tranzacționarea energiei electrice, gazelor naturale și produselor de piață asociate și îmbunătățirea actualelor mecanisme de piață, pentru toate orizonturile de timp de tranzacționare, astfel încât acestea să susțină obiectivele strategiilor naționale în domeniul energiei, astfel cum sunt acestea stabilite prin legislația specifică națională;
- iii. întreprinderea acțiunilor necesare pentru asigurarea exercitării rolului **OPCOM** de achizitor unic în cadrul Mecanismului de achiziție centralizată de energie electrică prin adaptarea permanentă la cerințele cadrului legislativ aplicabil;
- iv. integrarea în mecanismele pieței unice europene a energiei electrice, obiectiv pentru realizarea căruia **OPCOM**, împreună cu celelalte entități naționale implicate, trebuie să întreprindă acțiunile necesare în contextul punerii în aplicare a prevederilor legislației și deciziilor europene dedicate creării și operării pieței unice europene a energiei electrice, incluzând participarea în procese de cooperare bilaterale, regionale și pan-europene dedicate cuplării piețelor de energie electrică pe orizonturile ziua următoare și intrazilnic transfrontalier;
- v. în condițiile modificărilor legislației naționale și europene aplicabile, **OPCOM** va urmări adaptarea corespunzătoare a strategiei sale pentru a răspunde în permanență necesităților participanților la piață și obligațiilor de conformare la noile reguli;
- vi. continuarea evoluției corporative, tehnice și tehnologice astfel încât **OPCOM** să îndeplinească permanent, fiabil și sigur responsabilitățile care îi revin conform legislației și în deplină conformitate cu prevederile cadrului legislației naționale primare și secundare și al legislației europene aplicabile și urmărirea armonizării procesului propriu de evoluție, cu evoluția mecanismelor comerciale ale pieței, tendințelor și riscurilor acesteia, precum și cu nivelul de maturitate al pieței;
- vii. continuarea aplicării măsurilor de management modern în condiții de calitate superioară și a asigurării administrării societății cu respectarea deplină a legislației în vigoare și în condiții de eficiență și eficacitate;
- viii. continuarea dezvoltării corporative în vederea menținerii funcționării stabile și solide a societății, asigurându-se îndeplinirea responsabilităților în integralitate, cu continuitate și la nivel de performanță înaltă și asigurarea implementării eficiente a programelor de dezvoltare;
- ix. continuarea participării la activitățile coordonate de Ministerul Energiei privind implementarea în România a unui mecanism bazat pe Contracte pentru Diferență și, dacă legislația aplicabilă va prevedea astfel, implementarea rolului de contraparte în cadrul mecanismului de sprijin bazat pe ajutor de stat bazat pe Contracte pentru Diferență pentru producerea de energie electrică cu emisii reduse de carbon;
- x. în vederea susținerii integrării pieței energiei electrice din Republica Moldova în piața internă de energie electrică a Uniunii prin cuplarea piețelor, **OPCOM** va continua să întreprindă acțiunile necesare asigurării condițiilor desemnării **OPCOM** în temeiul legislației Republicii Moldova, prin forma juridică corespunzătoare, în calitate de operator al pieței de energie electrică în Republica Moldova, inclusiv operator al pieței energiei electrice desemnat;
- xi. continuarea întreprinderii, în cooperare cu entitățile române implicate, precum și cu partenerii europeni implicați, a acțiunilor necesare în contextul punerii în aplicare a prevederilor legislației și deciziilor europene dedicate creării și operării pieței unice europene a energiei electrice, incluzând participarea în procese de cooperare bilaterale, regionale și pan-europene dedicate cuplării piețelor de energie electrică pe orizonturile ziua următoare și intrazilnic transfrontalier;
- xii. continuarea punerii la dispoziția participanților la piață, în baza contractelor cadru /standard / EFET/ propuse de inițiator, a unei game largi și variată de produse și instrumente care se adresează unor orizonturi de livrare săptămânale/lunare/trimestriale/ anuale/multianuale, pentru

- o varietate largă de profiluri de livrare, respectiv bandă/vârf/gol, toate acestea rezultând într-o matrice diversificată de instrumente în vederea satisfacerii oricărei strategii de ofertare și care să ia în considerare specificul surselor de producere a energiei (regenerabile, convenționale, hidro, etc.) sau a variației profilului de consum, dată fiind natură diversă a activității consumatorilor de energie electrică;
- xiii. totodată, **OPCOM** împreună cu Bursă de Valori București și alți parteneri din domeniul energetic și financiar au înființat Casă de compensare CCP.RO BUCHAREST S.A. care va îndeplini funcția de contraparte centrală având drept rol principal garantarea obligațiilor ambelor părți într-un contract, acționând ca o „contraparte” atât pentru cumpărător cât și pentru vânzător. Astfel, compania creată CCP.RO BUCHAREST S.A. va prelua și administra, prin tehnici și metode specifice, riscul de contraparte, proiectul aflându-se în termenele contractuale, următoarea etapă majoră în activitatea noii companii fiind obținerea autorizației de funcționare din partea Autorității de Supraveghere Financiară. În acest sens sunt programate teste comune ale **OPCOM** – CCP.RO în vederea verificării funcționării interfețelor sistemelor informatice;
- xiv. în vederea susținerii integrității pieței de energie, **OPCOM** va continua și dezvolta activitatea de monitorizare a piețelor de energie, toate detaliile ofertelor și tranzacțiilor fiind raportate în acest scop, zilnic, către ambele autorități de reglementare, la nivel național, ANRE și european, ACER;
- xv. în dezvoltarea sa vor fi respectate standardele ISO de calitate și securitate a informației deja implementate și vor fi considerate cele mai bune practici aplicate de bursele și operatorii piețelor de energie europene.
- xvi. Implementarea măsurilor organizatorice și tehnice pentru asigurarea conformității cu legislația națională și europeană aplicabilă, cum ar fi Legea 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de Securitate a rețelelor și sistemelor informatice, Regulamentul (EU) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), alte Directive și elemente de reglementare pe care România, în calitate de stat membru, trebuie să le transpună în legislația națională sau, după caz, să le implementeze direct la momentul intrării în vigoare a acestora.

b. Politica privind calitatea și obiectivele generale în domeniul calității

OPCOM își concentrează toate eforturile și resursele pentru asigurarea calității activităților desfășurate, scop în care societatea a stabilit, ca parte integrantă a activității sale, menținerea în funcționare la parametri proiectați și actualizați a Sistemului de Management al Calității.

Principiile care stau la baza politicii societății în domeniul calității sunt următoarele:

- respectarea legislației primare și secundare precum și a cerințelor autorităților abilitate;
- îmbunătățirea continuă și diversificarea serviciilor oferite participanților la piață;
- definirea și actualizarea responsabilităților în cadrul managementului sistemului calității;
- adaptarea și creșterea nivelului de pregătire a personalului pentru îndeplinirea sarcinilor și atribuțiilor în conformitate cu responsabilitățile definite de reglementările în vigoare;
- analiza și implementarea oportunităților de îmbunătățire a activității, rezultate în urma auditurilor interne și externe și a altor verificări de asigurare a calității;
- evaluarea permanentă a rezultatelor funcționării Sistemului de Management al Calității și a conformității politicii urmate în domeniul calității.

Directorul general își asumă întreaga responsabilitate pentru adoptarea Sistemului de Management al Calității și îmbunătățirea continuă a acestuia.

Întreg personalul **OPCOM** are obligația cunoașterii și respectării responsabilităților atribuite în domeniul calității și a implementării Sistemului de Management al Calității în activitățile pe care le desfășoară.

Obiectivele generale în domeniul calității, pentru anul 2023, au fost:

- administrarea sigură și eficientă a piețelor centralizate, în cadru național, regional și european, prin serviciile puse la dispoziție participanților la piață și prin activitățile de supraveghere și raportare;
- administrarea sigură și actualizarea permanentă a platformelor informatice integrate destinate piețelor centralizate administrate de **OPCOM**, în cadru național, regional și european;
- diversificarea repertoriului de produse și servicii oferite în plan național, regional și european;
- monitorizarea, menținerea și îmbunătățirea continuă a sistemelor de management al calității și al securității informațiilor și menținerea certificării acestora conform standardelor ISO 9001:2015 și ISO 27001:2013;
- îmbunătățirea comunicării în cadrul **OPCOM** și a comunicării cu clienții;
- creșterea nivelului de satisfacție al clienților și al salariaților **OPCOM**;
- asigurarea reprezentării cu profesionalism a **OPCOM** și a promovării corespunzătoare a imaginii acesteia.

c. Politica privind securitatea și obiectivele strategice în domeniul securității

Politica **OPCOM** este de a urmări permanent îndeplinirea responsabilităților ce îi revin în piețele de energie electrică și de gaze naturale la nivel național și european, în condițiile asigurării unei securități a informațiilor la cele mai înalte standarde, prin implementarea și operarea unui Sistem de Management al Securității Informației în deplină conformitate cu standardul internațional ISO/IEC 27001:2013, urmărind îmbunătățirea continuă și certificarea organizației.

Atributele Managementului Securității Informației – confidențialitate, integritate și disponibilitate – constituie părți integrante ale funcțiilor manageriale, astfel că top managementul **OPCOM** acordă o atenție deosebită acestor atribute, considerându-le responsabilități principale și fundamentale pentru bunele practici organizaționale privind adoptarea măsurilor corespunzătoare de securitate, armonizate cu cerințele standardului internațional ISO/IEC 27001:2013.

Pentru anul 2024, **OPCOM SA** urmărește migrarea la ISO/IEC 27001:2023, implementând astfel măsuri descrise în ISO/IEC 27002:2022 pentru a menține nivelul ridicat al securității în domeniul securității și în contextul schimbărilor tehnologice survenite pe parcursul timpului.

De asemenea, în calitate de operator de servicii esențiale, implementează măsurile necesare pentru respectarea prevederilor Legii 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice, lege care transpune Directiva UE 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului, din 6 iulie 2016 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice în Uniune (Directiva NIS). În plus se urmărește implementarea directivei (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14.12.2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune (NIS) în vederea aplicării normelor de la data de 18.10.2024.

OPCOM acționează pentru:

- respectarea legislației primare și secundare, precum și a cerințelor autorităților abilitate;
- organizarea, configurarea și îndeplinirea funcțiilor atribuite **OPCOM** în cadrul piețelor comune europene și întreținerea infrastructurii necesare pentru furnizarea serviciilor de cuplare către clienți, incluzând și cerințele de securitate a informațiilor aferente;
- îmbunătățirea continuă a securității informației în contextul serviciilor oferite participanților la piețele administrate;
- asigurarea unui mediu de lucru performant și cu un nivel ridicat de securitate informatică în contextul creșterii volumului de activitate de la distanță, pentru reducerea riscurilor asupra sănătății personalului în situații de epidemie/pandemie;
- analiza și implementarea oportunităților de îmbunătățire continuă, incluzând aplicarea strategiilor de evaluare și tratare a riscului, utilizând în mod eficace resursele manageriale pentru îndeplinirea optimă a cerințelor securității informației;
- stabilirea și comunicarea obiectivelor de securitate și a performanțelor realizate în atingerea acestora, în cadrul organizației;

- monitorizarea și menținerea unui Sistem de Management al Securității Informației, care să ofere direcții, îndrumări și responsabilități clar definite în materie de securitatea informației relative la personalul propriu, clienți, furnizori și părți interesate care vin în contact cu organizația;
- adoptarea unei atitudini proactive în luarea deciziilor viitoare de afaceri, incluzând revizuirea continuă a acestora;
- instruirea și conștientizarea personalului propriu conform necesităților și responsabilităților ce decurg din Sistemul de Management al Securității Informației.

Responsabilitatea pentru susținerea și respectarea acestei politici aparține întregii organizații, sub îndrumarea și asistența managementului de vârf, care încurajează angajamentul întregului personal în abordarea securității informației ca parte a competențelor profesionale și a culturii organizaționale.

În acest sens, managementul **OPCOM** a desemnat un reprezentant al managementului pentru securitatea informației, precum și o echipă de responsabili NIS (Network and Information Security), care împreună cu echipa de lucru pentru securitatea informației și cu Colectivul de Reacție la Incidentele de Securitate, coordonează activitățile organizației în ceea ce privește securitatea informației și reprezintă **OPCOM** în relația cu consultanții, organismul de certificare și grupurile de interes sau alte forumuri de specialitate sau asociații profesionale din domeniul securității informației.

În anul 2023, obiectivele strategice ale **OPCOM** în domeniul securității informației au fost:

- administrarea sigură și eficientă a piețelor centralizate prin serviciile puse la dispoziție participanților la piețele respective;
- monitorizarea, menținerea și îmbunătățirea continuă a SMSI și menținerea certificării SMSI conform standardului internațional ISO/IEC 27001, în anul 2024 este prevăzută rectificarea sistemului conform standardului ISO 27001:2022;
- integrarea noilor produse și servicii puse la dispoziția participanților la piață în SMSI;
- îndeplinirea rolului de RRM conform REMIT și furnizarea serviciilor de raportare de date către ACER conform REMIT;
- furnizarea serviciilor de cuplare pentru OKTE în cadrul proiectului PCR;
- creșterea nivelului de încredere al participanților la piețele administrate și al salariaților **OPCOM** în SMSI;
- implementarea de măsuri pentru conformitatea cu GDPR și integrarea acestora în SMSI;
- menținerea unui nivel minim (0) al incidentelor de securitate care implică informații confidențiale;
- identificarea și implementarea măsurilor tehnice necesare conformării cu statutul de Operator de Servicii Esențiale conform Legii 362/2018.

d. Politica de protejare a prețurilor și indicilor OPCOM ca mărci înregistrate EUIPO, Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală

Politica **OPCOM** este una de protejare a activității sale desfășurate, având ca principal obiectiv administrarea sigură și eficientă a piețelor centralizate prin serviciile puse la dispoziția participanților la piețele respective, precum și a mărcilor sale prin asigurarea protecției acestora la nivelul UE (toate statele membre ale UE), prin înregistrarea la Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală - EUIPO și monitorizarea permanentă a acestora.

FORMENERG

FORMENERG desfășoară o gamă largă de activități de servicii de formare profesională și servicii turistice care au influență asupra aspectelor educaționale, sociale și de mediu, acestea fiind principalele componente ce definesc sustenabilitatea.

Activitatea **FORMENERG** se desfășoară în condițiile Sistemului de Control Intern Managerial (SCI/M).

Parte integrantă a managementului, Sistemul de Control Intern Managerial (SCI/M), vizează toate nivelurile de conducere și toate activitățile, având ca finalitate atingerea obiectivelor (funcționarea eficientă și eficace a entității publice, fiabilitatea informațiilor interne externe, conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne).

Politica **FORMENERG** asigură cadrul pentru stabilirea, analizarea și realizarea obiectivelor generale în stransă concordanță cu misiunea societății, conducerea aprobând obiectivele și luând măsurile necesare pentru îndeplinirea acestora.

Misiunea FORMENERG este de a forma specialiști - *“Succes în performanță și competiție”* – prin care se urmărește transformarea societății într-un sistem de formare profesională continuă, transparent și flexibil, care să contribuie la creșterea ocupabilității, adaptabilității și mobilității forței de muncă și care să răspundă nevoilor companiilor privind forța de muncă calificată.

Managementul și întreg personalul din societate au o deschidere deosebită, acțiunile lor fiind focalizate pentru a răspunde permanent necesităților clienților și pentru a spori gradul de satisfacție al acestora

Obiectivele strategice pe care **FORMENERG** le are în vedere sunt următoarele:

- selectarea unui număr mai mare de lectori valoroși, recunoscuți pentru calitatea informațiilor pe care le furnizează;
- orientarea către clienți astfel încât să se obțină satisfacția deplină a acestora;
- îmbunătățirea indicatorilor de formare profesională, față de realizările din anul anterior;
- lansarea de oferte de cursuri noi, în plus față de Oferta de servicii;
- consolidarea și dezvoltarea poziției dobândite pe piață.

În realizarea obiectivelor sale **FORMENERG** asigură:

- formarea, dezvoltarea și diseminarea valorilor definitorii pentru o societate modernă;
- formarea de competențe generale, specializate, compatibile cu stadiul de modernizare a societății;
- înaltă calitate a procesului de formare profesională;
- climat adecvat pentru dezvoltarea personală a membrilor comunității;
- baza logistică și profesională pentru pregătirea profesională continuă;
- condiții pentru promovarea parteneriatelor la nivel național;
- dezvoltarea relațiilor cu absolvenții instituțiilor și entităților publice;
- transparența managementului instituțional;
- promovarea valorilor științifice și etice în comunitatea națională.

Principalele direcții de acțiune pentru atingerea obiectivelor în conformitate cu politica **FORMENERG**, vizează:

- executarea serviciilor în conformitate cu cerințele clienților, corelate cu reglementările legale specifice domeniului de activitate;
- neacceptarea compromisurilor sau a derogărilor în ceea ce privește calitatea și integritatea;
- tratarea cu promptitudine și eficiență a reclamațiilor;
- instruirea și perfecționarea continuă a personalului, inclusiv prin interzicerea oricăror tendințe de corupție.

SCIM la nivelul **FORMENERG** furnizează o asigurare rezonabilă în legătură cu:

- atingerea obiectivelor într-un mod economic, eficient și eficace;
- respectarea regulilor interne și externe;
- protejarea bunurilor și informațiilor;
- prevenirea și depistarea fraudelor și erorilor;
- producerea în timp util de informații de încredere referitoare la segmentul financiar și de management;
- creșterea performanței organizaționale.

TELETRANS

Strategia de afaceri are ca punct de referință scopul pentru care a fost înființată **TELETRANS**, și anume acela de a fi o societate comercială viabilă din punct de vedere economic, care asigură

serviciile IT&C pentru Transelectrica. În paralel, se mențin preocupările pentru dezvoltarea segmentului de clienți terți (alții decât Transelectrica și/sau alte companii de utilități), în vederea suplimentării veniturilor societății și ale companiei-mamă.

Opțiunile strategice vizează dezvoltarea portofoliului de servicii și clienți ale **TELETRANS**, precum și asumarea rolului de *centru de excelență* pentru soluții IT&C și informatică de proces pentru companiile de utilități, cu accent pe segmentul energiei, pe baza experienței ca furnizor de acest tip de servicii al Transelectrica.

Axele principale ale strategiei sunt:

1) *Consolidarea poziției **TELETRANS** ca partener cheie pe segmentul IT&C în demersurile naționale de gestionare și protejare a infrastructurilor critice și serviciilor esențiale din domeniul energiei.*

Segmentul operat de **TELETRANS** – IT&C pentru infrastructura națională de transport al energiei electrice și pentru serviciile de sistem - reprezintă conform abordărilor UE actuale, o infrastructură critică în sine, care trebuie protejată ca element cheie al securității naționale. Plasarea domeniului energetic (inclusiv structura informatică ce îl deservește) în zona securității naționale și a infrastructurilor critice, impune gestionarea acestuia într-o manieră unitară, în care statul, ca garant al securității, să beneficieze de marja de libertate de decizie și control, care să acomodeze, atât cerințele de securitate, cât și pe cele de piață liberă.

Fiind singura filială dedicată IT&C a unei companii de utilități controlate de stat, **TELETRANS** poate contribui la demersurile naționale din sfera securității energetice și cea a infrastructurilor critice, într-o manieră care să garanteze dezvoltarea durabilă a societății.

Potențialul rol strategic al **TELETRANS** este relevat suplimentar în prezent, în contextul transpunerii în legislația națională (Legea 362/2018) a Directivei NIS UE 2016/1148 – privind măsurile pentru un nivel ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice în Uniune, care evidențiază sectorul energetic ca fiind furnizor de servicii esențiale, care trebuie protejate de amenințările la adresa securității sistemelor informatice care le deservește.

Identificarea soluțiilor tehnice necesare furnizării de noi servicii adaptate la standardele impuse de legislație, dar și de piață, va determina implementarea unei Politici de resurse umane care să promoveze *opțiunea pro excelență* a societății prin cooptarea de specialiști, care pe lângă implicarea în livrarea soluțiilor tehnice optime, să contribuie la pregătirea angajaților (noi și existenți).

2) *Dezvoltarea sustenabilă a societății, cu respectarea criteriilor de performanță economico-financiară stabilite de legislația aplicabilă și cu menținerea standardelor de calitate asumate.*

În vederea dezvoltării rolului său de hub de excelență pentru servicii IT&C pentru companii de utilități, **TELETRANS** are responsabilitatea adaptării constante a ofertei sale la nevoile acestora, atât în ceea ce privește calitatea și complexitatea serviciilor oferite, cât și din perspectivă financiară.

Creșterea capacității societății de a realiza indicatorii de profitabilitate trebuie să se realizeze în cazul **TELETRANS**, a cărei activitate are și valențe strategice, cu respectarea în primul rând a parametrilor de continuitate și calitate, dar fără a neglija perspectivele de dezvoltare pe care i le conferă, atât parteneriatul cu Transelectrica, cât și piața de clienți terți.

De asemenea, **TELETRANS**, ca furnizor IT&C al Operatorului de Transport și Sistemul pentru energia electrică are datoria de a-și construi un profil de business care să răspundă cerințelor naționale și europene cu privire la gestionarea eficientă a resurselor, etica în afaceri și responsabilitatea socială în vederea fundamentării unei dezvoltări sustenabile.

Implementarea acestor deziderate care vizează dezvoltarea companiei într-o manieră profitabilă și sustenabilă, garantează continuitatea prestării serviciilor la un nivel înalt de performanță și creșterea constantă a calității acestora, recomandând **TELETRANS** ca un partener viabil și puternic în mediul de afaceri românesc.

4. Sistemul de management al riscurilor

SMART

Atunci când se planifică Sistemul integrat de management al riscurilor, **SMART** ia în considerare elementele determinate în timpul analizei contextului organizației și a cerințelor părților interesate și determină riscurile și oportunitățile care să se refere la:

- riscurile relative la operarea Sistemului de Management care pot afecta ieșirile intenționate ale acestuia;
- elementele și cerințele determinate în timpul analizei contextului organizației și a cerințelor părților interesate;
- aspectele de mediu;
- pericolele aferente securității și sănătății în muncă;
- obligațiile de conformare;
- alte riscuri, determinate de entitățile organizatorice, rezultate din activitățile desfășurate de acestea.

În cadrul **SMART** este stabilit un proces de identificare, analiză și gestionare a riscurilor și oportunităților cu privire la realizarea obiectivelor, aspectele de mediu și obligațiile de conformare.

Modalitățile de tratare a riscurilor pot include: evitarea riscului, luarea în considerare a riscului la exercitarea unei oportunități, eliminarea sursei riscului, împărțirea riscului sau menținerea riscului prin decizii conștiente.

În cadrul **SMART** funcționează o echipă de gestionare a riscurilor numită prin decizia Directorului general. De asemenea este menținut și un Registru de evidență și control al riscurilor identificate, structurat pe:

- riscuri operaționale - rezultate din activitatea de bază respectiv din procesele operaționale;
- riscuri de mediu – identificate cu ocazia evaluării aspectelor și impacturilor de mediu;
- riscuri de SSM – identificate cu ocazia evaluării riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională;
- alte riscuri – rezultate din activitățile entităților organizatorice.

Exemple de riscuri identificate:

- identificarea incompletă a cerințelor de acceptare pentru produsul/serviciul aprovizionat;
- identificarea unei documentații incomplete în dosarul lucrărilor/serviciilor efectuate de formațiile **SMART** sau la întocmirea ofertelor;
- asocierea (în faza de ofertare și contractare a execuției) cu parteneri, subcontractori, prestatori de servicii, care ulterior nu mai corespund cerințelor contractelor;
- fluctuație mare de personal, pierdere personal calificat;
- utilizarea de echipamente uzate moral;
- amenzi, costuri de curățare a zonelor poluate, datorită degajărilor/deversărilor de substanțe dăunătoare mediului înconjurător în cantități mari (ulei electroizolant) - cu pericol de incendiu;
- neîndeplinirea obligațiilor de conformare, în cazul defectării instalațiilor de evacuare a apelor uzate la sistemul de canalizare;
- neîndeplinirea obligațiilor de conformare, posibile amenzi și costuri suplimentare pentru decontaminare în cazul scurgerilor accidentale de combustibili (motorină, benzină) sau alte substanțe periculoase (de la laboratorul de încercări, uleiuri bune sau uzate, vopsele, acid de la bateriile de acumulatori);
- goluri financiare cauzate de întârzierea încasării valorii lucrărilor executate și facturate și acordarea la terți de avansuri negarantate.

OPCOM

Datorită specificității activității, o componentă foarte importantă a riscurilor ce amenință operarea curentă a societății o reprezintă riscurile ce pot fi generate de asigurarea securității informației.

Principalele riscuri identificate în zona securității informațiilor sunt:

- aplicarea eronată a prevederilor Regulamentului privind protecția datelor cu caracter personal;
- creșterea atacurilor cibernetice, atât ca număr dar mai ales ca și grad de complexitate, creștere observată la scară globală;
- implementarea defectuoasă a prevederilor Legii nr. 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice (Directiva NIS) și din octombrie 2024, a directivei (UE) 2022/2555 a Parlamentului European și a Consiliului din 14.12.2022 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de Securitate cibernetică în Uniune (NIS 2).

Un alt risc important, lipsa unui spațiu adecvat care să asigure continuarea activității **OPCOM** în cazul în care locația principală ar devenind inutilizabilă în urma unui dezastru major, a fost redus prin implementarea unui nivel ridicat de securitate care permite desfășurarea activității în regim de telemuncă în condiții optime.

Pentru tratarea acestora, **OPCOM** utilizează un Sistem de Management al Securității Informației (SMSI), aprobat conform prevederilor standardului ISO/IEC 27001:2013 ("Tehnologia informației. Tehnici de securitate. Sisteme de management al securității informației. Cerințe") ce cuprinde și sistemul de management al riscurilor. Riscurile de securitatea informației au fost evaluate la inițierea procesului de implementare a SMSI (anul 2015) și sunt reevaluate anual sau ori de câte ori este nevoie, conformitatea SMSI cu standardul 27001:2013 fiind recertificată în anul 2018. Metodologia utilizată pentru evaluare este preluată din standardul ISO/IEC 27005:2011 ("Tehnologia informației. Tehnici de Securitate. Managementul riscurilor de securitatea informației"), iar procesul de management al riscurilor cuprinde următoarele etape principale:

- inventarierea resurselor informaționale și clasificarea lor în funcție de importanța acestora din punct de vedere al securității informațiilor;
- identificarea riscurilor;
- analiza și evaluarea riscurilor (consecințe, probabilități de apariție a evenimentelor);
- tratarea riscurilor (selecția măsurilor de securitate, Planul de tratare a riscurilor).

În conformitate cu prevederile standardului ISO 9001:2015 și ale Ordinului Secretariatului General al nr.600/2018 privind aplicarea Codului controlului intern managerial al entităților publice, s-au realizat evaluarea și tratarea riscurilor aferente obiectivelor specifice ale departamentelor din cadrul **OPCOM** pentru anul 2023.

Pentru aceasta a fost utilizată "Metodologia de management al riscurilor" elaborată de Secretariatul General al Guvernului pentru sistemul de control intern managerial al entităților publice, ale cărei prevederi aplicabile pentru **OPCOM** au fost transpuse într-o procedură de lucru.

Astfel, a fost întocmit un Registru al riscurilor la nivel de societate, care a inclus riscurile aferente obiectivelor specifice ale departamentelor, a fost efectuată evaluarea acestor riscuri și a fost întocmit un Plan de implementare a măsurilor de control pentru tratarea acestor riscuri.

Stadiul de implementare a măsurilor de control al riscurilor a fost analizat, pentru fiecare departament, cu prilejul auditului intern în domeniul managementului calității desfășurat în luna decembrie 2023, iar la începutul anului 2024 a fost efectuată evaluarea riscurilor reziduale.

Riscul legislativ și de reglementare

În funcționarea piețelor organizate de energie electrică/gaze naturale/certificate verzi, administrate de **OPCOM**, există un risc semnificativ ca o modificare a legislației să afecteze activitatea societății, generând necesitatea conformării cu celeritate și deplină sau chiar necesitatea gestionării unui impact semnificativ asupra modelului de afaceri al **OPCOM**.

Cu titlu de exemplu, întârzierea adoptării legislației primare/secundare și/sau adoptarea acestora cu dispoziții susceptibile să dea naștere unor interpretări diferite sau dispoziții care nu acoperă integral situațiile întâmpinate în aplicarea legislației primare/secundare, pot atrage consecințe negative la nivelul **OPCOM**, inclusiv formularea de cereri de chemare în judecată a **OPCOM** în calitate

de pârât, născute din interpretări diferite ale participanților la piață ale legislației primare/secundare aplicabilă.

Emiterea/modificarea reglementărilor aplicabile și stabilirea de către ANRE a unor termene foarte scurte pentru implementarea de către **OPCOM** a cerințelor cadrului de reglementare aprobat sau a modificărilor aduse cadrului de reglementare existent, sunt riscuri care pot genera dificultăți majore în îndeplinirea obligațiilor **OPCOM**, respectiv conformarea la timp, corectă și completă a societății la noile sarcini.

Pentru a preveni pe cât posibil astfel de situații, **OPCOM** elaborează reglementările necesare bunei funcționări a piețelor organizate de energie electrică, de certificate verzi și de gaze naturale administrate și participă activ la îmbunătățirea cadrului de reglementare care este supus unui proces de consultare publică, prin elaborarea și transmiterea observațiilor/completărilor/ modificărilor considerate necesare.

În ceea ce privește proiectele/programele de dezvoltare derulate de **OPCOM** în plan european, pentru a asigura participarea viabilă a **OPCOM**, sunt derulate următoarele activități: este identificat și creat portofoliul de proiecte al instituției, sunt stabilite prin decizii interne echipele de proiect care derulează activități în cooperare cu reprezentanții celorlalte companii implicate în proiectele europene multipartite, inclusiv pentru gestionarea riscurilor juridice, tehnologice, operaționale, etc.. Riscul de reglementare este de asemenea prezent în cazul proiectelor europene, referindu-se la posibilitatea ca reglementările privind piața unică europeană să sufere schimbări imprevizibile care ar putea conduce la situații în care, chiar și în condițiile în care există o pregătire riguroasă a documentației tehnice preliminare într-o interpretare existentă la un anumit moment, detaliile referitoare la formulări/cerințe/clauze generale din reglementările europene să conducă la interpretări diferite și la necesitatea abandonării anumitor direcții, inclusiv să genereze cheltuieli suplimentare sau costuri care au fost deja suportate și nu pot fi recuperate. Cu titlu de exemplu, modificările legislației europene aflate în dezbatere în ultimii doi ani pot impune schimbări la nivelul activităților **OPCOM** și necesități de adaptare corespunzătoare.

Riscul de neîncasare a contravalorii serviciilor prestate

Prin decizia Președintelui ANRE nr.492/30.03.2022 i-a fost atribuită **OPCOM** funcția de operator delegat pentru decontarea energiei de echilibrare și a dezechilibrelor PRE și în conformitate cu art.3 din Decizia menționată, **OPCOM** și CNTEE Transelectrica SA s-a încheiat în luna aprilie 2022 Contractul de prestare servicii de operator delegat pentru decontarea energiei de echilibrare și a dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea nr.C707/2022. În considerarea modificării cadrului de reglementare cu privire la retribuirea serviciilor prestate participanților la piețele organizate și administrate de către **OPCOM** (abrogarea de la 01.01.2023 a Ordinului ANRE nr.192/2019 privind Metodologia de stabilire a venitului reglementat aferent activității reglementate desfășurate de către operatorul pieței de energie electrică) și în baza clauzelor de la art.2.2 și 12.2 din Contractul nr.707/2022, **OPCOM** a propus CNTEE Transelectrica SA în luna decembrie 2022, încheierea Actului adițional nr.4 la acest contract, cu privire la retribuirea, în anul 2023, a serviciilor care vor fi prestate de către **OPCOM** în favoarea OTS, respectiv a serviciilor pentru calcularea drepturilor de încasat și ale obligațiilor de plată în vederea decontării tranzacțiilor înregistrare pe piața de echilibrare și a dezechilibrelor PRE, conform prevederilor legislației secundare aprobate de către ANRE.

În conformitate cu Ordinul ANRE nr.100/2023 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor practicate de către operatorii desemnați ai pieței de energie electrică începând cu data de 1 ianuarie 2024 tarifele practicate de către operatorii desemnați ai pieței de energie electrică care efectuează cuplarea unică piețelor pentru ziua următoare și/sau a piețelor intrazilnice în zona de ofertare România se stabilesc de către aceștia.

Gestionarea riscului de neîncasare a contravalorii serviciilor prestate de **OPCOM** se realizează prin intermediul Procedurii privind facturarea și plata tarifului reglementat și a celorlalte proceduri elaborate la nivelul fiecărei piețe administrate de **OPCOM**, inclusiv prin colaborare directă între personalul **OPCOM** și participanții la piețe care înregistrează plăți restante.

Riscul concurențial

În contextul liberalizării pieței contractelor bilaterale de energie electrică, ca urmare a modificărilor legislative aplicabile începând cu anul 2022, respectiv a piețelor spot de energie electrică, ca urmare a desemnării de către ANRE în luna iulie 2023 a unui al doilea OPEED în România, societatea este expusă la riscul de preț pe piața concurențială.

Gestionarea riscului impune monitorizarea continuă a piețelor administrate și aplicarea unei politici constante de control al costurilor.

În același timp, trebuie avut în vedere că acest risc poate fi gestionat într-o marjă limitată așa cum s-a menționat, doar asupra elementelor care se află sub controlul **OPCOM**. Comportamentul celui de al doilea OPEED nu se află sub controlul, obligațiile și restricțiile legislației primare aplicate societăților cu capital de stat așa cum este **OPCOM**. Mai mult, ANRE nu a elaborat reglementările prin care să asigure evaluări unitare față de activitățile derulate de cei doi operatori, facilitând dezavantaje concurențiale, de exemplu, practicarea unor prețuri nerealiste de mici sau chiar sub nivelul costurilor.

În condițiile în care operatorii nu sunt supuși respectării unor criterii identice, este lesne să constatăm că **OPCOM** este obligat să funcționeze cu un dezavantaj concurențial apreciabil, ceea ce ar conduce cel mai probabil la îndepărtarea **OPCOM** de piețe spot și la termen de energie electrică.

Riscul forței de muncă specializată

În ultimii ani **OPCOM** s-a confruntat cu imposibilitatea de a ocupa locurile de muncă vacante sau vacantate, ca urmare a:

- necesității de a asigura personalul specializat și dedicat pentru desfășurarea tuturor activităților;
- specificul unor activități din cadrul **OPCOM** care se desfășoară în program de 24 ore din 24, 365 de zile pe an, ceea ce implică disponibilitatea personalului cu respectarea prevederilor Codului Muncii și a Contractului Colectiv de Muncă și de celelalte activități care se desfășoară în cadrul societății care trebuie să asigure continuitatea activităților desfășurate pe parcursul anului prin existența personalului specializat și dedicat
- colaborării zilnice a salariaților cu un număr semnificativ de participanți, dintre cei 900 înregistrați la piețele administrate de **OPCOM** - fiecare dintre aceștia participând la una sau mai multe piețe administrate - în funcție de interesul manifestat de aceștia privind conectarea la platformele de tranzacționare, exprimarea intențiilor de tranzacționare precum și alte aspecte administrative de conectivitate, securitate, decontare, facturare, etc.
- ritmul activității zilnice, respectiv dinamica accentuată a activităților desfășurate de societate atât de la un an la altul cât și în cadrul aceluiași an ca urmare a modificărilor/completărilor reglementărilor de către ANRE care poate decide încetarea unor activități și punerea în efectivitate a altor activități (astfel de reglementări sunt aprobate în fiecare an). Timpul acordat de ANRE pentru implementarea noilor prevederi este foarte redus.
- exigențele impuse pentru desfășurarea activităților în cadrul proiectelor europene de cuplare a pieței pentru ziua următoare și a pieței intrazilnice care implică atât cunoașterea limbii engleze la un nivel avansat dar și disponibilitate pentru realizarea acestor activități specific grupurilor de lucru, constituite atât pentru activitatea de operare la nivelul cuplărilor unice europene, cât și de dezvoltare în cadrul proiectelor europene, concomitent cu activitățile specifice departamentului
- decizia unor salariați de a opta pentru locuri de muncă mai bine remunerate și/sau un program de lucru adaptat nevoilor lor la alți angajatori
- imposibilității de a acorda la angajare sau în perioada următoare salarii existente la nivelul personalului angajat la bursele europene sau chiar la nivelul pieței din România

Având în vedere constrângerile legislative intervenite mai ales începând cu anul în curs în ceea ce privește condițiile care trebuie îndeplinite pentru majorarea cheltuielilor de natură salarială și cu privire la interdicția de majorare a numărului de personal necesar completării cu personal specializat

în departamentele cu deficit, este posibil atât riscul de nu putea angaja personal bine pregătit cât și riscul de plecare a specialiștilor din cadrul **OPCOM** către alte locuri de muncă mai bine remunerate.

Riscul de nerecuperare la timp a taxelor datorate ACER

Rolul **OPCOM** de Mecanism de raportare înregistrat conform REMIT a fost extins prin Decizia UE 2020/2152 a Comisiei din 17.12.2020 privind taxele datorate Agenției Europene pentru Cooperarea Autorităților din Domeniul Energiei pentru cofectarea, utilizarea, prelucrarea și analizarea informațiilor raportate în temeiul Regulamentului (UE) nr.1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului, situație în care **OPCOM** aplică un mecanism contractual bilateral în relație cu participanții la piață în vederea implementării acestei funcții de colector al taxelor anuale pentru ACER și gestionării cât mai eficiente a riscurilor de nerecuperare la timp a taxelor individuale de la participanții pentru care raportează.

Riscul de accidentare și de îmbolnăvire profesională

În conformitate cu legislația în vigoare, a fost realizată evaluarea riscurilor de accidentare și de îmbolnăvire profesională la nivelul **OPCOM** în urma căreia a fost determinat nivelul de risc global al societății la valoarea de 2,83, valoare ce încadrează societatea în categoria unităților cu nivel de risc de accidentare „mic spre mediu”. A fost întocmit Planul de prevenire și protecție.

Riscul în legătură cu litigiile aflate pe rolul instanțelor de judecată

Pe rolul instanțelor de judecată se aflau în curs la finele anului un număr de 27 litigii în care **OPCOM** are atât calitatea de pârât, cât și de reclamant. Ca urmare, în urma soluțiilor adoptate de instanțele de judecată există riscul de afectare a imaginii **OPCOM**, dar și riscuri care pot conduce la înregistrarea de rezultate financiare nefavorabile pentru societate, cu o mențiune față de acțiunile în instanță existente între **OPCOM** și acționarul majoritar Transelectrica.

FORMENERG

FORMENERG manifestă o toleranță redusă la risc, iar la nivelul anului 2023 a întreprins măsurile de analiză și identificare a riscurilor, printr-un management situațional participativ urmărind strategii corespunzătoare de tratare a acestora.

Modul de tratare a riscurilor identificate este prezentat în “**Metodologia de management al riscurilor**” elaborată de SGG pentru sistemul de control intern managerial al entităților publice, ale cărei prevederi aplicabile pentru **FORMENERG** au fost transpuse într-un “**Manual de Implementare a Sistemului de Control Intern Managerial**”.

Gestionarea riscurilor necesită implicarea tuturor factorilor, atât a celor cu funcții de conducere, cât și a celor cu atribuții executive, prin stabilirea de responsabilități clare la nivelul tuturor structurilor organizatorice și decizionale.

În cadrul procesului de identificare a riscurilor s-a ținut cont atât de **cauzele** apariției **vulnerabilităților** (cauze interne) / **amenințărilor** (cauze externe) ce pot duce la apariția riscurilor cât și de **efectele** pe care acestea le pot produce.

Mai jos, sunt exemplificate o serie de riscuri identificate:

- Avarii rezultate în urma penelor frecvente de curent electric;
- Hacking;
- Bază de date clienți neactualizată;
- Pierderi de date rezultate în urma neînțelegerii funcționării aplicațiilor de către utilizatorii cu drepturi de acces;
- Pierderea unui parteneriat cu un furnizor;
- Fundamentarea necesarului de resurse materiale nu a avut în vedere bugetul alocat;
- Neidentificarea partenerilor externi potriviți pentru participarea la licitații;
- Pierderea oportunității de lansare pentru anumite teme de curs;
- Proiectarea unui curs insuficient adaptat cerințelor de instruire;
- Depășirea termenelor scadente pentru încasarea creanțelor și plata datoriilor.

În ceea ce privește **riscurile de corupție**, la nivelul anului 2023, **FORMENERG** nu a înregistrat reclamații la Comisia de Disciplină, cazuri de intimidare sau de atac la persoană și nici cazuri de discriminare pe bază de sex/vârstă/rasă/religie/convingeri politice. Prevederile legate de respectarea drepturilor omului au fost incluse în Regulamentul Intern și în CCM.

După ce riscurile au fost identificate și evaluate și după ce s-a definit limita de toleranță, s-a stabilit tipul de răspuns la risc pentru fiecare risc în parte (strategia adoptată). Strategiile adoptate au constat în tratarea riscului prin măsuri de eliminare/diminuare sau monitorizare a riscului.

S-au selectat riscurile semnificative, pe baza Profilului de risc și limitei de toleranță la risc, s-a elaborat *Registrul de riscuri la nivelul entității* și s-a întocmit *Planul de implementare a măsurilor de control*.

Pe baza rapoartelor anuale privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor de la nivelul fiecărei direcții/birou/compartiment independent, dar și pe baza Planului de implementare a măsurilor de control pentru riscurile semnificative la nivelul entității publice, a fost elaborată informarea anuală privind gestionarea riscurilor.

Informarea cuprinde o analiză a riscurilor identificate și gestionate la nivelul compartimentelor, respectiv monitorizarea obiectivelor și activităților prin intermediul indicatorilor de performanță la nivelul entității publice.

TELETRANS

Riscurile **TELETRANS** au fost reevaluate și gestionate în cursul anului 2023 în conformitate cu prevederile procedurii interne Managementul riscului, elaborată conform Ordinului SGG nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice și standardelor în domeniul calității ISO 9001:2015, mediului ISO 14001, sănătății și securității ocupaționale ISO 45001:2018, aplicabile la nivelul **TELETRANS**. În Registrul de riscuri al **TELETRANS** elaborat în anul 2023 sunt înregistrate un număr de patru riscuri, pentru care s-a întocmit în anul 2023 Planul de implementarea a măsurilor de control **TELETRANS** pentru gestionarea acestor riscuri.

5. Indicators-cheie de performanță nefinanciară relevanți pentru activitatea specifică

SMART

În general, indicatorii de performanță sunt stabiliți odată cu obiectivele specifice și cu descrierea proceselor operaționale și sunt discutați cu ocazia ședințelor privind analiza de management. Dintre acești indicatori, amintim:

- satisfacția clientului, feed-back pentru lucrări efectuate în baza atestatului ANRE
 - Indicator: Gradul de satisfacție anual al clienților (media aritmetică a valorilor gradului de satisfacție al contractelor finalizate în perioada de referință) – calculat conform Ordinului ANRE nr. 45/07.09.2016;
- monitorizarea stării de sănătate a salariaților; Analize și controale medicale conform prevederilor legale în vigoare;
 - Indicator: Nr. salariați monitorizați/ Nr. salariați*100 [%];
- ofertare și contractare
 - Indicator: Oferte acceptate finalizate prin comandă, contract/oferte trimise la client*100 [%];
- grad de rezolvare a neconformităților
 - Indicator: neconformități rezolvate / neconformități identificate x 100 [%];
- grad de realizare a programului de audit
 - Indicator: audituri realizate/audituri planificate x100 [%];
- grad de realizare global programe instruire
 - Indicator: programe realizate/programe aprobate x100 [%];
- echipamente de măsurare și monitorizare etalonate, verificate în perioada dată
 - Indicator: EMM etalonate, verificate/EMM planificate la etalonare,verificare *100 [%];
- eficacitatea acțiunilor de tratare a riscurilor și oportunităților
 - Indicator: Nivel de risc global ≤ valoare de referință;
- gestionare deșeuri
 - Indicator: Nr. tipuri deșeuri colectate/Nr. tipuri deșeuri colectabile selectiv *100.

Pentru dezvoltarea/îmbunătățirea capabilităților de raportare, control și management al riscului, acordarea unei atenții sporite relației cu Transelectrica, **SMART** își propune:

- integrarea/ corelarea proceselor și mecanismelor de administrare a riscurilor corporatiste (altele decât cele de operare adresate de reglementări, standard și practice din domeniul energie/energetic) cu procesele și mecanismele de administrare a riscurilor aferente activităților de mentenanță, în scopul asigurării unei adresări adecvate a riscurilor la care este expusă entitatea economică, în sensul completitudinii adresării acestora;
- revizuirea, îmbunătățirea și/sau dezvoltarea (după caz) de procese și instrumente de administrare a riscurilor corporatiste, precum și revizuirea și/sau recalibrarea/ ajustarea periodică a instrumentelor de administrare a riscurilor (de ex. proceduri interne, algoritmi și modele, scale de evaluare, profilul de risc, limita de toleranță la risc, fluxuri operaționale și informaționale);
- creșterea nivelului cunoștințelor personalului societății în privința administrării riscurilor în special prin realizarea unor sesiuni de pregătire/ training pentru personalul **SMART** – executiv și cele 8 sucursale;
- îmbunătățirea fluxurilor informaționale de circulare a informației privind riscurile în cadrul organizației, atât în scopul unei mai bune administrări a acestora în locațiile în care există expunerea, cât și a unei mai bune aplicări a principiului de luare informată a deciziilor din perspectiva riscurilor (RIDM – Risk-Informed Decision Making);
- dezvoltarea unui cadru intern de asigurare a continuității afacerilor (BCM – Business Continuity Management).

OPCOM

Indicatorii nonfinanciari utilizați în cadrul **OPCOM** sunt:

- cota tranzacțiilor pe diversele piețe de energie electrică administrate (Cantitatea tranzacționată în perioada de referință pe piața respectivă/Consumul național net);
- randamentul participării la tranzacții pe diversele piețe de energie electrică administrate (Nr. participanți ce au depus oferte în perioada de referință pe piața respectivă/Nr. participanți înregistrați la piața respectivă);
- gradul de satisfacție al clienților **OPCOM** cu privire la calitatea serviciilor oferite pentru administrarea piețelor/instrumentelor puse la dispoziția participanților la piețe (exprimat în note de la 1-5);
- gradul de satisfacție al salariaților **OPCOM** (exprimat în calificative: foarte mulțumit, mulțumit, nemulțumit și neutru);
- nivelul incidentelor de securitatea informației (exprimat în număr de incidente înregistrate în perioada de referință);
- numărul de servicii de raportare prestate de **OPCOM** din totalul serviciilor pentru care sunt calificate mecanismele de raportare înregistrate de ACER, **OPCOM** aflându-se între primele RRM-uri din punct de vedere al diversității serviciilor pentru care a fost calificat de ACER și pe care le raportează în prezent; numărul de beneficiari ai serviciilor de raportare REMIT (exprimat în număr de beneficiari anual).

Din perspectiva Țintelor stabilite, atât obiectivele generale ale calității cât și cele peste 100 obiective specifice ale calității, defalcate pe niveluri relevante din structura organizatorică a societății, au fost îndeplinite în proporție de aproape 100%, anumite aspecte neputând a fi realizate din motive independente de **OPCOM**.

FORMENERG

Pentru a obține performanțe sustenabile prin armonizarea obiectivelor economice, sociale și ecologice, **FORMENERG** utilizează un sistem de evaluare a performanțelor ce trebuie să surprindă următoarele aspecte: obiectivele entității, strategia acesteia, eficacitatea și eficiența activităților derulate, capacitatea **FORMENERG** de adaptare la cerințele pieței în care operează.

În termeni de eficiență, activitatea trebuie programată și abordată din perspectivă globală, cu luarea în considerare a celor patru tipuri de capital de dezvoltare: uman, economic, social, de mediu.

În vederea stabilirii îndeplinirii obiectivelor și a modului de realizare a acestora, este necesară o *monitorizare a desfășurării activităților* în ansamblul lor și o *evaluare a gradului de realizare a obiectivelor* pe baza unor *indicatori de performanță*, prin compararea rezultatului Țintă așteptat, cu valoarea efectivă a acestuia obținută în momentul evaluării.

Indicatorii de performanță sunt definiți ca variabile cantitative sau calitative, care furnizează informații simple și de încredere pentru măsurarea rezultatelor în dinamica proceselor și activităților realizate. Totodată, indicatorii sunt instrumente analitice de bază pentru evaluarea unui anumit rezultat (cu ținte de realizare anterior stabilite) sau pentru compararea unor rezultate similare.

Indicatorii de performanță nonfinanciari măsoară:

- cantitatea – rezultatul direct al activității (ex. numărul de sesiuni de formare);
- calitatea – calitatea rezultatelor (ex. numărul de greșeli făcute, satisfacția angajaților, satisfacția clientului);
- durată – durata variază în funcție de natura rezultatului (perioada în care trebuie produse efectele);
- eficiența – maximizarea rezultatelor unei activități în relație cu resursele utilizate;
- eficacitatea – gradul de îndeplinire a obiectivelor programate pentru fiecare dintre activități, raportul dintre efectul proiectat și rezultatul efectiv al activității respective.

Pentru activitatea specifică a **FORMENERG**, printre indicatorii nonfinanciari relevanți se regăsesc:

- serviciile de formare profesională
Indicatori:
 - Număr serii cursuri
 - Număr cursanți
 - Venituri servicii instruire

- servicii cazare hostel
Indicatori:
 - Grad de ocupare hostel
 - Venituri servicii cazare hostel

- satisfacția clientului (extern și intern)
Indicatori:
 - Gradul de satisfacție a cursantului cu privire la calitatea serviciilor oferite
 - Gradul de satisfacție a salariatului

- monitorizarea stării de sănătate a angajaților
Indicator
 - Controale medicale conform prevederilor legale în vigoare

- monitorizare deșeuri
Indicator
 - Nr. tipuri deșeuri colectate/ Nr. tipuri deșeuri colectate selectiv*100.

TELETRANS

Pentru anul 2023, **TELETRANS** nu a stabilit indicatori de performanță nefinanciară.

6. Sistemul de management al mediului

SMART

Identificarea și evaluarea aspectelor de mediu se realizează ori de câte ori apar modificări în structura de procese, activități, produse sau servicii; modificări legislative; dezvoltarea unor activități, servicii sau lucrări noi; schimbări semnificative de instalații și procese; mutarea unor instalații în alte locuri. Sunt reanalizate în vederea actualizării lor, anual.

Pentru identificarea aspectelor de mediu sunt avute în vedere elementele referitoare la condițiile de lucru:

- emisiile în condiții de funcționare normală;
- emisiile în condiții de funcționare anormală, respectiv situații de urgență, avarii sau accidente;
- frecvența emisiilor;
- consecința emisiilor asupra mediului și sănătății;
- riscul producerii emisiilor;
- încadrare în reglementări;
- sesizări publice sau ale vecinilor;
- utilizarea materiilor prime și a resurselor naturale;
- alte aspecte referitoare la valorile materiale și spirituale ale comunității locale.

În funcție de punctajul obținut în evaluarea aspectului de mediu, rezultă lista aspectelor de mediu cu impact semnificativ și lista posibilelor situații de urgență. Pentru fiecare situație de urgență se întocmește un plan de prevenire a situației de urgență, plan care este simulat anual.

Scopul acestui plan este de a răspunde la situații de urgență reale, de a se lua măsuri pentru a preveni sau pentru a diminua consecințele unei situații de urgență, adecvate la magnitudinea urgenței și impactul potențial asupra mediului, să furnizeze informații relevante și să efectueze instruire legată de capacitatea de pregătire de răspuns la situațiile de urgență.

Menționăm că posibilele situații de urgență, respectiv incidentele, avariile sau accidentele care pot avea un impact deosebit de grav asupra mediului, sunt posibil a se produce doar ca urmare a unei funcționări anormale.

Situațiile de urgență care necesită intervenția imediată pentru limitarea efectului asupra mediului, vor fi luate în considerare la stabilirea planurilor de pregătire pentru situații de urgență și capacitate de răspuns.

În cadrul Societății au fost identificate următoarele posibile situații de urgență:

- scurgeri de ulei în timpul aplicării tehnologiei de tratare/regenerare ulei (pe amplasamentul beneficiarului);
- pierderi ulei/carburant în cazul defectării unui subansamblu auto sau accident;
- posibile scurgeri de ulei în timpul manipulării recipientilor cu ulei.

Pentru aceste situații, personalul de execuție este dotat cu pământ absorbant biodegradabil.

SMART deține autorizații de mediu emise de către Agențiile teritoriale de mediu (acolo unde s-a considerat necesar) și realizează raportările cerute de către legislație.

De asemenea, există Programe de management de mediu, aprobate de către beneficiari, care conțin Planuri de reducere a impactului asupra mediului și planuri de monitorizare.

Exemple de aspecte de mediu cu măsuri de reducere:

- amenajări pentru protecția mediului și aducerea la starea inițială după terminarea lucrărilor (Resurse naturale și conservarea biodiversității);
 - măsura - Reconstrucția ecologică, umplerea golurilor, amenajarea terenului aferent, plantarea de pomi și gazon și refacerea cadrului natural după terminarea lucrărilor;
- emisii de poluanți clasici sau emisii de gaze cu efect de seră (protecția calității aerului).
 - măsura - Prevenirea degajărilor de praf pe timpul lucrărilor de săpătură prin stropire cu apă în caz de pământ uscat și/sau vânt. Emanatiile de gaze produse de 16 mijloace de transport și de utilajele folosite nu pot depăși limitele admise. Se impune

utilizarea de mijloace de transport și utilaje care să funcționeze normal. Se va evita funcționare inutilă a utilajelor.

OPCOM

OPCOM se preocupă în permanență de elementele legate de protecția mediului, una dintre direcțiile urmărite fiind reducerea consumului de energie electrică. În acest sens, toate echipamentele IT utilizate în activitatea zilnică sunt certificate Energy Star. O altă tehnologie ce asigură un consum redus de energie electrică este tehnologia de virtualizare, a cărei utilizare pe scară largă a permis dezvoltarea societății în condițiile reducerii consumului de energie electrică. De asemenea, în vederea reducerii consumului de energie electrică, **OPCOM** a luat măsura de înlocuire cu tuburi cu led a lămpilor de iluminare dotate cu tuburi cu neon, realizând astfel o reducere a consumului cu circa 40%.

OPCOM are, de asemenea, o politică de colectare selectivă a deșeurilor, aplicată și la nivelul deșeurilor DEEE, acestea începând de la tonerul uzat și finalizând cu echipamentele IT casate, fiind colectate de societăți specializate.

Din perspectiva domeniului de activitate, **OPCOM** este pe deplin angrenat în eforturile întreprinse la nivel național pentru implementarea serviciilor de piață și a produselor și instrumentelor specifice care să contribuie la creșterea ponderii energiei electrice produse din surse cu emisii reduse de carbon.

În acest sens, reprezentanții **OPCOM** participă în cadrul grupurilor de lucru constituite la nivelul Ministerului Energiei cu participarea ANRE și a reprezentanților Transelectrica precum și a altor entități după caz, cu obiectivul implementării unei noi scheme de sprijin pentru susținerea producerii energiei din surse cu emisii reduse de carbon, mecanism în cadrul căruia **OPCOM** ar urma să exercite rolul de contraparte în cadrul contractelor pentru diferență încheiate cu investitorii în tehnologiile curate susținute prin ajutorul de stat.

OPCOM aplică o politică de colectare selectivă a deșeurilor pentru deșeurile DEEE, respectiv, consumabile de tipul tonerului uzat și echipamentele IT casate, acestea fiind colectate de societăți specializate.

FORMENERG

FORMENERG acordă o importanță deosebită protecției mediului integrând cele mai bune practici în domeniu, în activitățile desfășurate. Ca atare, conformarea cu reglementările de mediu aplicabile se realizează ori de câte ori apar modificări în structura de procese, activități, modificări legislative, desfășurarea unor lucrări de întreținere sau reparare a clădirii societății.

În ceea ce privește domeniul de activitate și procesele desfășurate la nivelul **FORMENERG**, nu au fost identificate elemente de risc, astfel încât acestea nu au un impact semnificativ asupra mediului.

Pe linia protecției mediului, pentru activitatea desfășurată, există o preocupare permanentă a **FORMENERG** pentru minimizarea impactului activității desfășurate asupra mediului înconjurător, alinierea la cerințele impuse de organisme de reglementare în domeniu.

Prin aceasta se trasează repere pentru monitorizarea atentă a consumurilor de resurse (energie, apă) și gestionarea responsabilă a deșeurilor.

➤ **Consumul de energie**

Pentru încălzirea spațiilor, **FORMENERG** utilizează o centrală termică care funcționează cu gaz metan, echipată cu două cazane cu o capacitate termică totală de 920 kw.

Consumul orar de combustibil este de 108 Nmc/h. Centrala este prevăzută cu un coș de evacuare a poluanților cu înălțimea de 24,5 m și suprafața de 0,422 mp.

Monitorizarea calității aerului (gazele de ardere rezultate de la centrala termică) se realizează prin depunerea buletinelor de analize la autoritățile solicitante. Determinările se efectuează semestrial iar datele privind calitatea aerului (emisii) vor fi raportate anual autorității pentru protecția mediului.

Alimentarea cu energia electrică necesară pentru funcționarea echipamentelor utilizate în activitate și pentru iluminarea amplasamentului este realizată din Sistemul Energetic Național pe baza contractului de furnizare.

Pentru reducerea consumurilor și respectarea celor mai bune tehnici disponibile privind utilizarea eficientă a energiei, se au în vedere următoarele aspecte:

- funcționarea corespunzătoare a sistemului de ventilație;
- selectarea echipamentelor consumatoare de energie electrică cu un consum specific cât mai mic.

Calculul consumurilor de energie are la bază corelarea cantităților de energie consumată cu sumele facturate și achitate, utilizând puterea calorică dar și factorii agreați de conversie pentru energie.

➤ **Consumul de apă**

Alimentarea cu apă în scop potabil și igienico-sanitar se asigură din rețeaua publică administrată de Societatea APA NOVA București SA pe baza contractului de furnizare.

Apele uzate sunt evacuate în rețeaua de canalizare orășenească administrată de Societatea APA NOVA București SA.

Monitorizarea apelor uzate evacuate în canalizarea orășenească este efectuată de laboratoare abilitate (în prezent ECOIND București). Determinările se efectuează lunar în secțiunea de control R1 iar datele privind calitatea apelor uzate evacuate vor fi raportate anual autorității pentru protecția mediului.

Calculul consumurilor de apă are la bază corelarea cantităților de apă consumată cu sumele facturate și achitate.

➤ **Gestionarea deșeurilor**

FORMENERG respectă ierarhia gestiunii deșeurilor și depune eforturi în sensul prevenirii generării acestora, căutând în permanență soluții pentru reciclare, respectiv valorificare a deșeurilor generate din activitatea proprie (hârtie, pet, toner uzat, echipamente IT casate etc.).

În acest sens, **FORMENERG** a adoptat o politică de colectare selectivă a deșeurilor, aplicată și la nivelul deșeurilor DEEE. Modul de gospodărire a deșeurilor presupune întocmirea și menținerea la zi a Evidenței gestiunii deșeurilor. Aceasta se va depune anual la Agenția pentru Protecția Mediului București.

➤ **Apărarea împotriva incendiilor este o altă prioritate pentru FORMENERG**

Pe aceasta linie s-a întocmit în conformitate cu prevederile legale în vigoare, PLANUL DE INTERVENȚIE ÎN CAZ DE INCENDIU la sediul administrativ al societății din B-dul Gheorghe Sincai, nr. 3, sect. 4 – București. Apărarea împotriva incendiilor presupune o monitorizare și o evaluare permanentă a riscurilor de incendiu (identificare, evaluare și control al riscului) la nivel de societate și dispunerea de măsuri corespunzătoare pentru prevenirea incendiilor.

Pentru respectarea prevederilor legale specifice domeniului și pentru a preveni confruntarea cu situații neprevăzute **FORMENERG**, a achiziționat stingătoare portabile cu dioxid de carbon, tip P6,G2, care acoperă necesarul de dotare cu mijloace tehnice de apărare împotriva incendiilor conform normelor în vigoare. De asemenea instalația de intervenție cu apă, în caz de incendiu, este verificată periodic, semnalizată și securizată conform standardelor în vigoare.

TELETRANS

Managementul la cel mai înalt nivel al societății **TELETRANS** manifestă o grijă deosebită pentru prevenirea poluării și protecția mediului înconjurător, exprimată și comunicată tuturor părților interesate prin Declarația Directorului General privind politica în domeniul calității, mediului, securității și sănătății în muncă, în cadrul societății **TELETRANS** fiind implementat, certificat și menținut încă din anul 2009 un Sistem de Management Integrat al calității, mediului, securității și sănătății în muncă, în

conformitate cu prevederile standardului internațional în domeniul mediului ISO 14001 – Sisteme de management de mediu. Cerințe cu ghid de utilizare.

Aspectele de mediu identificate la nivelul societății **TELETRANS** se referă în principal la gestionarea deșeurilor fiind ținute sub control în Agenții și Centre în conformitate cu prevederile legale în vigoare, cadrul decizional existent și cu procedurile/instrucțiunile interne specifice de mediu, care stabilesc atribuțiile și responsabilitățile personalului din cadrul **TELETRANS**, desemnat responsabil cu protecția mediului.

Astfel, în cadrul **TELETRANS** nu se evidențiază și nu se preconizează aspecte de mediu cu impact negativ semnificativ asupra mediului înconjurător, generat din activitățile și procesele sale.

Având în vedere natura și nivelul înalt al calității produselor și serviciilor rezultate din procesele/activitățile Societății, precum și grija conducerii față de mediul înconjurător și față de sănătatea și securitatea în muncă a angajaților, manifestată la nivelul întregii Societăți, care deține, menține și se preocupă permanent pentru actualizarea certificărilor impuse de ultimele standardele internaționale în domeniul calității, mediului și sănătății și securității ocupaționale, nu se apreciază consecințe asupra schimbării climatice și a dezvoltării durabile, provenite din activitățile Societății.

7. Aspecte sociale și de personal. Eliminarea discriminării și promovarea egalității de gen

SMART

Regulamentul Intern al **SMART** conține un capitol specific denumit Reguli privind respectarea principiului nediscriminării și al înlăturării oricărei forme de încălcare a demnității – care definește și reglementează cadrul relațiilor de muncă în cadrul firmei.

Astfel, fiecare salariat al **SMART** beneficiază de condiții de muncă adecvate activității desfășurate, de protecție socială, de securitate și sănătate în muncă, precum și de respectarea demnității și a conștiinței sale, fără nicio discriminare.

Tuturor salariaților le este recunoscut dreptul la plată egală pentru muncă egală, dreptul la negocieri colective, dreptul la protecția datelor cu caracter personal, precum și dreptul la protecție împotriva concedierilor nelegale.

La stabilirea și la acordarea salariului este interzisă orice discriminare pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală.

OPCOM

În ceea ce privește aspectele sociale și de personal în cadrul **OPCOM**, al relației dintre angajator și salariat, acestea s-au efectuat în conformitate cu legislația muncii, precum și cu prevederile Contractului Colectiv de Muncă al **OPCOM**, în vigoare în anul 2023, al Regulamentului intern, Regulamentului de organizare și funcționare al **OPCOM**, Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante, Codul de Etică și Conduită Profesională, etc.

Pentru asigurarea condițiilor corespunzătoare de muncă, sănătate și siguranță la locul de muncă sunt aplicate următoarele măsuri:

- este asigurată amenajarea ergonomică a locurilor de muncă prin utilizarea scaunelor ergonomice, reglabile, poziționarea corectă a mobilierului de birou și a calculatorului față de lucrător, de sursa de iluminat, de sistemele de aer condiționat;
- este monitorizată starea de sănătate a angajaților prin contractarea de către angajator a serviciilor medicale tip abonament;
- asigurarea unui mediu de lucru curat prin acțiunea personalului propriu, precum și prin colaborarea cu firme de profil pentru: evacuarea gunoierului menajer, curățarea suprafețelor exterioare ale ferestrelor, întreținerea aparatelor de aer condiționat, dezinsecțiile periodice, aprovizionarea cu recipiente și întreținerea dozatoarelor de apă potabilă;
- asigurarea unui mediu de lucru sigur pentru protejarea salariaților împotriva virusului COVID-19 prin stabilirea unor măsuri stricte, astfel: efectuarea triajului la intrarea în societate prin luarea temperaturii și completarea zilnică de către fiecare salariat, prezent fizic în sediul societății, a unui chestionar privind evaluarea gradului de risc în cadrul personalului **OPCOM**, amplasarea dezinfectantelor la intrarea în societate și la fiecare etaj, asigurarea necesarului zilnic de măști de protecție pentru fiecare salariat prezent fizic la sediul societății, etc.;
- sunt asigurate dotările electronice necesare pentru salariații care își desfășoară activitatea în regim de telemuncă;
- este verificată permanent starea echipamentului individual de protecție pentru activitățile care necesită aceste echipamente (ex. personalul de întreținere-curățenie, electrician) reînnoindu-le periodic sau ori de câte ori s-a constatat uzura prematură a acestora.

Tehnica de calcul pusă la dispoziția salariaților este la un nivel profesional ridicat atât din punct de vedere al performanțelor cât și din punct de vedere al protejării vederii acestora.

Formarea profesională este asigurată în conformitate cu legislația muncii în vigoare și cu reglementările interne, atât ca acțiune realizată în vederea asigurării de șanse cât și din perspectiva tratării/eliminării oricărei posibile lipse de expertiză tehnice pe anumite domenii.

În consecință, formarea profesională a salariaților în anul 2023 a avut ca obiective principale:

- adaptarea și integrarea deplină a salariatului la cerințele postului;
- actualizarea cunoștințelor și perfecționarea pregătirii profesionale;
- dobândirea unor cunoștințe avansate, a unor metode și procedee moderne, necesare pentru realizarea activităților profesionale;
- dezvoltarea capacității de comunicare în situații profesionale;
- stimularea capacității de inovare cu aplicabilitate în limitele răspunderii asumate;
- dezvoltarea și implementarea unor proiecte noi, ceea ce a condus la diversificarea obiectului principal de activitate.

Implementarea cu succes a acestor obiective a presupus un efort susținut din partea personalului implicat în proiecte pe tot parcursul anului, inclusiv prin punerea în aplicare a noilor cunoștințe, abilități și competențe dobândite în urma cursurilor de formare și perfecționare profesională.

În ceea ce privește dreptul angajaților de a fi informați, în primul trimestru al anului, salariații au fost informați de către conducerea executivă în legătură cu fondul estimat pentru anul 2023 pentru cheltuieli sociale, încheindu-se un protocol cu partenerul social privind modul de alocare a surselor financiare pe tipuri de cheltuieli sociale.

Întâlnirile dintre Angajator și Sindicat în anul 2023 s-au caracterizat prin disponibilitatea părților pentru dialog. Părțile au negociat acordarea unor drepturi salariale cu respectarea prevederilor legale. În cursul anului 2023 au fost negociate și semnate protocoale și un Act adițional la Contractul Colectiv de Munca. Drepturile sindicale au fost întotdeauna respectate în cadrul societății.

În ceea ce privește lupta împotriva discriminării și a promovării diversității, în cadrul **OPCOM** este respectat și se aplică principiului nediscriminării și a înlăturării oricăror forme de încălcare a demnității în conformitate cu legislația în vigoare, Regulamentul Intern sau Codul de Etică și Conduită Profesională.

În conformitate cu Codul de Etică și Conduită Profesională, **OPCOM** respectă și garantează tratamentul egal și nediscriminatoriu în relația cu salariații, participanții la piețele administrate, partenerii și colaboratorii societății.

În exercitarea funcției, salariații **OPCOM** au obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura transparența, imparțialitatea și eficacitatea necesare pentru a câștiga și a menține încrederea participanților la piețele administrate, partenerilor și colaboratorilor. Totodată, angajații Societății sunt obligați să asigure egalitatea de tratament și să se abțină de la acte de discriminare pe criterii de naționalitate, sex, origine, rasă, etnie, handicap, vârstă, religie sau convingeri politice.

Este interzisă hărțuirea morală la locul de muncă prin orice fel de comportament care, prin caracterul său sistematic, poate aduce atingere demnității, integrității fizice ori mentale a unui angajat sau grup de angajați, punând în pericol munca acestora sau degradând climatul de lucru.

În cadrul Regulamentului Intern al **OPCOM** sunt structurate reguli privind respectarea principiului nediscriminării și al înlăturării oricăror forme de încălcare a demnității, angajatorul dispunând de prerogativa sancționării disciplinare, în condițiile legii, a salariaților care comit acțiuni de discriminare directă sau indirectă la locul de muncă sau acțiuni de hărțuire sexuală.

FORMENERG

FORMENERG aplică principiul nediscriminării și al eliminării oricăror forme de încălcare a demnității în conformitate cu legislația în vigoare, Regulamentul Intern și Codul de Etică, respectă și garantează tratamentul egal în relația cu salariații, partenerii și colaboratorii societății.

Regulamentul intern al **FORMENERG** conține un capitol denumit – Reguli privind respectarea principiului nediscriminării și al înlăturării oricărei forme de încălcare a demnității care reglementează cadrul relațiilor de muncă în cadrul societății. Astfel, toți salariații societății beneficiază de condiții de

muncă adecvate activității desfășurate, de protecție socială, de securitate și de sănătate în muncă, precum și de respectarea demnității fără nicio discriminare.

În cadrul relațiilor de muncă funcționează principiul egalității de tratament față de toți salariații. Orice discriminare directă sau indirectă față de un salariat, bazată pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiuni politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, este interzisă.

Salariații sunt întotdeauna informați cu privire la modificările survenite în legislație, care îi impactează. **FORMENERG** recunoaște și respectă drepturile de confidențialitate ale angajaților săi, limitând colectarea, accesul și utilizarea datelor personale aferente angajării. Întâlnirile dintre angajator și sindicat se caracterizează prin disponibilitatea părților pentru dialog, în urma acestora rezultând modificări și completări ale Contractului Colectiv de Muncă. Drepturile sindicale sunt întotdeauna respectate în cadrul societății **FORMENERG**. Tuturor salariaților le este recunoscut dreptul la plată, dreptul la negocieri colective, dreptul la protecția datelor cu caracter personal, precum și dreptul la protecție împotriva concedierilor nelegale.

FORMENERG respectă prevederile legale în domeniul Sănătății și Securității în Muncă, acționând în acest sens pentru protejarea vieții și sănătății salariaților. Organizarea activității de asigurare a sănătății și securității în muncă este prevăzută în Regulamentul Intern, inclusiv regulile specific obligatorii de respectat.

Directorul General a emis o dispoziție de numire a unui cadru tehnic cu atribuții în domeniul sănătății și securității în muncă, ce are în vedere următoarele aspecte:

- asigurarea un mediu de lucru plăcut și curat prin colaborarea cu firme de profil;
- organizarea locurilor de muncă astfel încât să garanteze securitatea și sănătatea în muncă a angajaților (scaune ergonomice, sisteme de aer condiționat, iluminat natural/artificial etc.)
- starea echipamentelor folosite în activitate de angajați în scopul asigurării sănătății și securității salariaților;
- instruirea angajaților în domeniul securității și sănătății în muncă;
- organizarea periodică a controlului de medicina muncii;
- asigurarea condițiilor de acordare a primului ajutor în caz de accidente de muncă;
- evacuarea salariaților în situații special și de pericol iminent.

TELETRANS

Referitor la aspectele sociale și de personal, acțiunile întreprinse pentru a asigura egalitatea de gen, condițiile de muncă, sănătatea și siguranța la locul de muncă, **TELETRANS** desfășoară procesele de recrutare și selecție a personalului cu respectarea egalității de gen, a condițiilor de muncă, precum și a cerințelor posturilor privind abilitățile și pregătirea de specialitate necesară și în conformitate cu procedurile interne specifice (Procedura operațională - Recrutarea și angajarea personalului).

8. Combaterea corupției și a dării de mită

SMART

Codul de Conduită Etică al **SMART** prezintă setul de reguli pe baza cărora s-a dezvoltat firma, reguli de comportament etic în afaceri și modul de prevenire a acțiunilor ilicite și ilegale care ar putea să apară pe parcursul derulării afacerilor în cadrul societății.

Codul de Conduită Etică identifică practicile etice și standardele acceptate, fiind definit ca un set de reguli care determină ceea ce este drept și greșit în conduita angajaților, o reflecție sistematică asupra consecințelor morale ale deciziilor unei societăți. Dezvoltarea Codului de Conduită Etică este o componentă de bază a transparenței societății, a autenticității și responsabilității față de acționari, comunitate și mediu. Nu este un garant al acestora, însă este o bună premisă de formare și implementare a valorilor etice, a comportamentelor și operațiunilor responsabile.

Codul de Conduită Etică și Regulamentul Intern au caracter obligatoriu și se aplică în toate structurile **SMART**.

Codul de Conduită Etică este făcut cunoscut colaboratorilor, furnizorilor și partenerilor societății.

În ceea ce privește optimizarea și eficientizarea structurii organizatorice a SSMRET SMART:

- optimizarea are în vedere implementarea unei structuri organizatorice care să permită maximizarea capacităților companiei ca element fundamental al sustenabilității avantajelor competiționale;
- crearea unui sistem de alocare a resurselor interne care să permită maximizarea, eficientizarea și adecvarea utilizărilor cu efect direct de obținere a unor structuri de costuri eficiente;
- în contextul consolidării culturii de securitate ne propunem implementarea unei structuri organizatorice bazate pe roluri clar definite, eliminarea redundanței neadecvate de roluri, cascada de obiective, aliniere a abilităților cu cerințele actuale în continuă schimbare, bazată pe bunele reguli de guvernare corporativă, cu un sistem fluent de comunicare vertical și orizontal;
- alinierea structurii organizatorice cu celelalte 3 dimensiuni ale organizației: resursa umană, sistemul de procese și tehnologia.

În ceea ce privește respectarea principiilor guvernării corporative și a codului de etică și integritate:

- respectarea tuturor prevederilor legale și recomandărilor instituțiilor pieței de capital din România;
- realizarea unui benchmarking regulat cu entități la nivel internațional și adoptarea celor mai bune practici internaționale;
- toleranță zero față de abateri la codul de etică al **SMART**.

În ceea ce privește implicarea responsabilă și activă în acțiuni de responsabilitate socială corporativă:

- implicarea în acțiuni de responsabilitate socială la nivel local și național pe următoarele domenii: educaționale și de cercetare, umanitare și culturale.

În ceea ce privește, menținerea/atragerea personalului înalt calificat, în condițiile unei piețe a muncii specializate:

- adoptarea unei strategii de resurse umane de atragere, formare și retenție;
- implementare de programe de cooperare cu Universitatea Politehnică București și Facultăți cu profil tehnic la nivel național, cu precădere în zonele de operare a **SMART**, adaptate nevoilor de personal ale **SMART** pe termen mediu și lung, pentru acordarea de burse de studiu;

- implementarea de campanii de informare la nivel național și local în licee pentru atragerea de tineri atât pentru înscrierea la facultățile de profil (specializarea energetică), cât și pentru atragerea de absolvenți de școli profesionale;
- dezvoltarea programelor de practică pentru studenți și a programelor de mentorat individual pentru tinerii angajați;
- adoptarea unor măsuri specifice domeniului resurselor umane privind creșterea nivelului de satisfacție al personalului înalt calificat și retenția acestuia corelat cu necesitățile curente și pe termen lung ale **SMART**;
- implementarea unui sistem de remunerație în funcție de performanțe individuale prin analiza de indicatori de performanță individuali.

OPCOM

În conformitate cu Codul de Etică și Conduită Profesională al **OPCOM** aprobat de către Consiliul de administrație, conducerea executivă a **OPCOM** este responsabilă pentru adoptarea unei politici de combatere a corupției și a unor măsuri care să asigure implementarea acestei politici. Salariații **OPCOM** nu solicită și nu acceptă cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alte avantaje, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor, etc. și care le pot influența imparțialitatea în exercitarea funcției deținute.

În cazul în care salariatului **OPCOM** îi sunt oferite cadouri în timpul exercitării funcției, acesta are obligația să îl declare.

În anul 2023 a fost elaborat și implementat „Regulamentul cu privire la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției în cadrul **OPCOM**”.

OPCOM dezvoltă o cultură organizațională a responsabilității sociale bazată pe etică, respect pentru drepturile participanților la piață, echitate socială și economică, tehnologii informatice de înaltă calitate, corectitudine, transparență în conformitate cu prevederile legale, integritate și investiții în resurse.

În conformitate cu Legea nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, persoanele cu funcții de conducere din cadrul **OPCOM** depun, începând din anul 2010, și actualizează anual, declarații de avere și declarații de interese. În anul 2023, aceste declarații au fost depuse și transmise electronic prin sistemul e-DAI al Agenției Naționale de Integritate.

OPCOM a continuat să aplica și în anul 2023 măsurile prevăzute în „Planul de integritate al **OPCOM**” elaborat în conformitate cu H.G. nr.1269/17.12.2021 prin care a fost aprobată Strategia Națională Anticorupție pe perioada 2021-2025.

Planul de integritate al Operatorului Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale **OPCOM** a fost structurat pe trei obiective generale:

- prevenirea corupției;
- educarea angajaților și a clienților **OPCOM**;
- combaterea corupției.

Obiectivele generale menționate au fost defalcate în obiective specifice, iar obiectivelor specifice le-au fost atribuite măsuri de realizare. Măsurile prevăzute în acest Plan, cu termen de realizare în anul 2023 și cele cu caracter permanent, au fost îndeplinite.

Alte două documente importante elaborate și implementate în anul 2023 sunt „Registrul riscurilor de corupție la nivelul **OPCOM SA**” și „Regulamentul privind evaluarea incidentelor de integritate în cadrul **OPCOM SA**”.

În vederea asigurării transparenței, pe website-ul societății, sunt publicate documentele:

- Declarație de asumare Agenda de integritate operațională 2021-2025

- Planul de integritate aferent SNA 2021-2025 al **OPCOM**
- Registrul riscurilor de corupție la nivelul **OPCOM**
- Lista privind primirea cu titlu gratuit a unor bunuri în cadrul unor activități de protocol de către personalul **OPCOM** în anul 2023
- Raportul privind evaluarea incidentelor de integritate la nivelul **OPCOM** pentru anul 2023

FORMENERG

În cadrul societății a fost implementat Codul de Etică ce este util promovării unei conduite profesionale etice și evitarea apariției unor situații care ar putea afecta reputația societății. Existența Codului de Etică protejează societatea și salariații de comportamente necinstite sau oportuniste, întrucât persoanele care nu aderă la valorile societății și încalcă prevederile Codului de Etică nu sunt binevenite în cadrul acesteia.

În Codul de Etică sunt definite idealurile, valorile, principiile și normele morale pe care angajații consimt să le respecte și să le aplice în activitatea desfășurată în cadrul societății, responsabilitățile, obligațiile și conduita salariaților în relațiile interinstituționale, precum și în relațiile acestor cu societatea.

Codul de Etică al **FORMENERG** prezintă setul de reguli de bază, de comportament etic al salariaților și modul de prevenire a acțiunilor ilicite și ilegale care ar putea să apară pe parcursul derulării activității.

În ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal și dreptul la viață privată (GDPR), la nivelul **FORMENERG** angajații au fost informați despre măsurile luate de societate pentru conformarea cu prevederile Regulamentului 2016/679.

În acest sens, prevederile Regulamentului 2016/679 se regăsesc transpuse în:

- Politica de confidențialitate a **FORMENERG**;
- Procedura privind conformarea **FORMENERG** la respectarea prevederilor Regulamentului UE;
- Codul de conduită **FORMENERG**.

TELETRANS

În cadrul Societății **TELETRANS** sunt implementate cerințele din Legea 544/2001 privind accesul la informații publice, precum și cele din Legea 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice.

Societatea **TELETRANS** a aderat la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025, dezvoltând un Plan de Integritate pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2021-2025.

Activitatea pentru prevenirea corupției este coordonată de către Comisia de Conformitate, care asistă departamentele Societății **TELETRANS** în aplicarea măsurilor aferente obiectivelor anticorupție prin realizarea următoarelor demersuri:

1. Au fost intensificate activitățile de control intern managerial, gestionate de Comisia de Monitorizare a CIM. Au fost implementate toate standardele și actualizate procedurile în conformitate cu legislația în vigoare (Ordinul SGG 600/2018).

2. În ceea ce privește asigurarea transparenței și accesului la informații de interes public, site-ul Societății este actualizat și structurat în conformitate cu prevederile legale, existând o pagină dedicată informațiilor solicitate de aceasta.

Declararea averilor, intereselor și bunurilor primare cu titlu gratuit se realizează de către toți factorii vizați, în conformitate cu prevederile legii, datele fiind publicate pe site în termenii stipulate de lege.

3. Codul de etică actualizat este postat pe site-ul Societății și poate fi consultat de către angajații acesteia, existând și o procedură internă privind Etica și integritatea, care conține toate informațiile relevante în domeniu. A fost desemnat un consilier de etică care monitorizează respectarea normelor de conduită la nivelul Societății și asistă angajații în problemele privind etica și integritatea.

4. Societatea **TELETRANS** are atât structură de audit intern, cât și auditori externi, în conformitate cu legislația aplicabilă.

Compartimentul de audit intern evaluează și verifică structurile Societății în concordanță cu planurile proprii de control, fiind la rândul său auditat de către structura omoloagă din cadrul companiei-mamă, CNTEE Transelectrica S.A..

5. În ceea ce privește managementul riscurilor, este în vigoare o procedură internă dedicată identificării și gestionării riscurilor, pe baza căreia este întocmit anual Registrul Riscurilor și Planul de gestionare a riscurilor.

6. Activitatea de achiziții este derulată cu respectarea legislației privind achizițiile publice, pe baza unei proceduri interne, actualizate periodic.

7. Programul de dezvoltarea CIM este actualizat periodic și sunt realizate planificările și raportările anuale în conformitate cu legea. Anual este realizată autoevaluarea sistemului de control intern managerial, pe baza Chestionarelor de evaluare stabilite de lege.

8. Prin implementarea Codului de Etică Profesională, **TELETRANS** dorește să pună bazele unei dezvoltări armonioase a culturii organizaționale, având la bază corectitudinea și responsabilitatea față de patronat, angajați, clienți și societate.

9. Consecințele asupra schimbării climatice pe care le are activitatea societății și utilizarea bunurilor și serviciilor pe care aceasta le produce, cât și asupra angajamentelor sale în favoarea dezvoltării durabile, a luptei împotriva risipei alimentare și în favoarea luptei împotriva discriminării și a promovării diversității

SMART

Principalele efecte ale schimbărilor climatice asupra sănătății sunt legate de evenimentele meteorologice extreme, de modificări în distribuția bolilor influențate de climă, precum și de modificări în condițiile de mediu și sociale. În ultimul deceniu, inundațiile cauzate de râuri au afectat o bună parte a populației României. Efectele asupra sănătății includ răniri, infecții, expunere la pericole chimice și consecințe asupra sănătății mintale. Valurile de căldură au devenit mai frecvente și mai intense, provocând zeci de mii de cazuri de deces prematur. Se prevede ca această tendință să crească și să se intensifice, dacă nu se vor lua măsuri de adaptare corespunzătoare. Integrarea adaptării la schimbările climatice în alte politici înregistrează progrese, dar poate fi îmbunătățită în continuare. Alte posibile acțiuni suplimentare includ îmbunătățirea coerenței politicilor între diversele domenii de politică și niveluri de guvernare (UE, transnaționale, naționale și sub-naționale), metode de gestionare adaptabilă mai flexibile, precum și combinarea soluțiilor tehnologice cu abordări bazate pe ecosistem și cu măsuri „fără caracter obligatoriu”. Cunoștințe sporite în diferite domenii ar fi utile, de exemplu în ceea ce privește evaluările de vulnerabilitate și risc la diverse niveluri și în ceea ce privește monitorizarea, raportarea și evaluarea acțiunilor de adaptare, costurile și beneficiile acestora, precum și sinergiile și soluțiile de compromis cu alte politici.

În acest sens, ar trebui să se acorde o atenție sporită:

- surselor de energie care nu produc emisii și care vor ajuta să se atingă obiectivul ca cel puțin 32% din toată energia produsă să provină din surse regenerabile de energie;
- rețelelor electrice care conectează surse noi de energie cu emisii reduse de dioxid de carbon;
- inovării în producerea, stocarea și utilizarea energiei.

O politică energetică favorabilă climei poate fi de folos societății. Dezvoltarea durabilă trebuie să susțină și să încurajeze proiectele ecologice care ajută să se îndeplinească obiectivele de dezvoltare durabilă. Investițiile în mediu și în combaterea schimbărilor climatice pot să crească veniturile oamenilor, să le amelioreze condițiile de trai și să le asigure hrană suficientă, apă curată și salubritate.

FORMENERG

Pentru a reduce **consecințele asupra schimbării climatice** pe care activitatea societății le produce, la nivelul anului 2023, managementul **FORMENERG** a luat o serie de măsuri în ceea ce privește utilizarea bunurilor și serviciilor, astfel:

- Pentru evitarea schimbărilor climatice determinate de **scăderea suprafețelor împădurite**:
 - a redus consumul de hârtie destinat documentației pentru susținerea cursurilor (suporturi de curs, aplicații etc.) livrând informația pentru anumite cursuri în format electronic (CD sau memory stick);
 - tot în acest scop dar și la cererea cursanților, **FORMENERG** a derulat cursuri *on-line* utilizând platforme dedicate (Zoom, Microsoft Teams);
 - pentru derularea activității societății s-a achiziționat hârtie reciclată.
- Pentru evitarea schimbărilor climatice determinate de **poluarea mediului**:
 - s-a efectuat revizia anuală pentru cele trei autoturisme ale societății, utilizate pentru transportul personalului în delegații;
 - s-a extins spațiul de parcare destinat bicicletelor utilizate de angajați sau clienți;
 - majoritatea angajaților utilizează metroul aflat în proximitate pentru venirea la serviciu.
- Pentru evitarea schimbărilor climatice determinate de **consumul de resurse**:

- s-a efectuat o monitorizare atentă a consumurilor de resurse (energie, apă) precum și o gestionare responsabilă a deșeurilor;
- s-au efectuat lucrări de optimizare a consumurilor de energie electrică la nivelul Hotelului (înlocuirea becurilor incandescente și tuburilor fluorescente cu alternative economice);
- tot pentru Hotel TINERETULUI s-au achiziționat frigider și răcitoare din clasa A de consum;
- s-a afișat mesajul Pro Natura în spațiile de cazare, pentru a încuraja turiștii să minimizeze consumul energetic și de resurse.

În ceea ce privește **risipa alimentară**, **FORMENERG** a acționat indirect asupra comportamentului de consum al oamenilor, prin achiziționarea de frigider și răcitoare de capacitate mică ce au fost puse la dispoziția angajaților și clienților.

Gestionarea mai atentă a cumpărăturilor generate de spațiul limitat al frigidere/răcitoarelor a avut drept consecințe:

- evitarea achiziționării de alimente peste necesarul de consum;
- păstrarea în condiții optime a produselor și evitarea risipei prin aruncare.

FORMENERG, prin Regulamentul Intern și Codul de Etică, aplică **principiul nediscriminării și al eliminării oricăror forme de încălcare a demnității** în conformitate cu legislația în vigoare, respectă și garantează tratamentul egal în relația cu salariații, partenerii și colaboratorii societății.

În ceea ce privește țintele asumate la nivel european prin Fit for 55, PNRR, menționăm că, din punct de vedere al activității specifice, **FORMENERG** nu implementează pentru moment proiecte noi care să aducă elemente de sustenabilitate.

FORMENERG este o societate responsabilă, implicată direct în protejarea mediului, resurselor și populației, care prin natura obiectului de activitate promovează dezvoltarea durabilă și cuprinde în ofertele sale cursuri cu această tematică.

TELETRANS

Având în vedere natura și nivelul înalt al calității produselor și serviciilor rezultate din procesele/activitățile **TELETRANS**, precum și grija conducerii față de mediul înconjurător și față de sănătatea și securitatea în muncă a angajaților, manifestată la nivelul întregii **TELETRANS**, care deține, menține și se preocupă permanent pentru actualizarea certificărilor impuse de ultimele standardele internaționale în domeniul calității, mediului și sănătății și securității ocupaționale, nu se apreciază consecințe asupra schimbării climatice și a dezvoltării durabile, provenite din activitățile Societății **TELETRANS**.

În conformitate cu prevederile Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR) revizuit, pachetul investițional aferent capitolului Componenta C16, REPowerEU include și o investiție dedicată rețelei naționale de transport a energiei electrice, respectiv Investiția 5. *Digitalizarea, eficientizarea și modernizarea rețelei naționale de transport al energiei electrice*, care la rândul ei cuprinde 3 subinvestiții:

1. Subinvestiția 5.a – Instalarea de centrale fotovoltaice (CEF) și instalații de stocare a energiei electrice destinate alimentării serviciilor interne instalate în stațiile C.N.T.E.E. Transelectrica S.A;
2. Subinvestiția 5.b – Retehnologizarea **SMART SA** – filiala C.N.T.E.E. Transelectrica S.A;
3. Subinvestiția 5.c – Optimizarea rețelei de comunicații și crearea unui centru de date – **TELETRANS**, filiala C.N.T.E.E. Transelectrica S.A.

Subinvestiția 5.c care urmează a fi implementată de către **TELETRANS** constă în:

- Centru de date - achiziționarea de echipamente și software necesare dotării unui centru de date, în zona Sibiu-Brașov, la sediul Transelectrica,
- Analizoare de trafic de rețea - achiziționare analizor de trafic L2-7, 4 porturi SFP; SFP multimod și SFP monomod - vor fi utilizate în activitatea de diagnosticare și testare a circuitelor ethernet din cadrul rețelei de comunicații IP a Transelectrica,

- Securitatea rețelei IT&C - achiziționarea echipamentelor: sistem de stocare; firewall; switch internal links; switch infrastructure; switch PoE; Server; distribution router.

Centrul de date va asigura siguranța elementelor fizice prin care este coordonat Sistemul Energetic Național de către Dispeceratul Energetic Național (Unitatea Operațională a Transelectrica), și care va asigura toate elementele de siguranță conform standardelor impuse. Centrul va gestiona echipamentele **TELETRANS**, asigurând funcționarea continuă și neîntreruptă a echipamentelor IT și un backup constant a datelor transmise și stocate pentru Sistemul Energetic Național.

GLOSAR

ANRE – Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei

CNCAN – Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare

OUG – Ordonanța de Urgență a Guvernului

SDH – ierarhie digitală sincronă

SLA – service-level agreement